LAISVOJI LIETUVA

LITUANIA LIBRE

Dr. Kazimieras Graužinis

Lietuvos Respublikos Nepaprastas Pasiuntinys Ir Įgaliotas Ministras Pietų Amerikai. Jis tebeatstovauja Nepriklausomą Lietuvą ir tebesinaudoja aukštómis diplomato teisémis šitame kontinente, nes nei viena Pietų Amerikos respublika nepripažino Sovietų Sąjungos smurto prieš Lietuvą. Būdami vieningi ir turédami pripažintus diplomatus, mes atgausim Lietuvos laisvę.

Lietuvos Praeitis

Lic. Vladas Staniliúnas
Mokslinėj LAISVOSIOS LIETUVOS misijoj

PO MINDAUGINIS LAIKOTARPIS
(1263 — 1282)

Treniotas ir kiti žymesnieji kunigaikščiai, nepatenkinti Mindaugo draugyste su kryžiuočiais, nutarė ji nušalinti. Sąmokslas ivyko 1263 mt. Nužudytas Mindaugas ir jo du sūnūs: Ruklys ir Rupeikis.

Mindaugas buvo pirmutinis Lietuvos vieningumo simbolis. Jam žuvus neliko stiprios jėgos, kuri galėtų sekmingai valdyti kraštą. Įpėdinių nepaliko, kadangi jo sūnūs Ruklys ir Rupeikis žuvo drauge su juo. Trečias gi sūnus Vaišvilkas buvo vienuolis ír gyveno Graikijoj. Kiekvienas iš tuolaikinių kunigaikščių norėjo užimti Mindaugo vietą. Laimėjo Mindaugo seserėnas Treniotas.

T r e n i o t a s tevaldė Lietuvą ne pilnu du metu (1263 — 1265). Jis daug padėjo prieš ordiną sukilusiems prūsams ir latviams. Kadangi jis persekiojo krikščionis ir Mindaugo šalininkus, tai šių paskutiniųjų tapo nužudytas.

V a i š v i l k a s (1265 — 1268). Mindaugo šalininkai parsikvietė jo sūnų vienuolį, Vaišvilką, ir jam pavedė valdyti kraštą. Vaišvilkai buvo paklusnūs visi kunigaikščiai, išskyrus žemaičius. Po dviejų valdymo metų Vaišvilkas vėl laisvu noru atsisako sosto ir vėl grižta vienuolynan. Lietuvą palieko savo sesers vyrui Švarnui.

Š v a r n a s Lietuvą tevaldė tiktai vienus metus. Jis mirė 1269 mt.

Su Švarno mirtimi išsibaigė įžymesni Mindaugo giminaičiai, kurie galėtų valdyti kraštą. Krašto valdovai turėjo iškilti iš kitų, naujų giminių. Atsižymi Kernavės kunigaikštis Traidenis.

T r a i d e n i s (1270 — 1282) buvo tautiškos bei pagoniškos dvasios valdovas. Jam terūpėjo valdyti ir ginti grynai lietuviškas žemes. Jis nesistengia užkariauti svetimų kraštų, su nie uo nesudaro sąjungos, nuo priešų ginasi patsai vienas. Keletą kartų sutriuškina ordiną. Ypatingai jam sekdavosi kovoti atvirame lauke. Tvirtovęs nepasisekdavo išgriauti. Priešingai, jo laikotarpy vokiečiai dar pasistatydino Daugpilio tvirtovę.

Traidenis neglostė ir lenkus. Jeigu šie užsikabindavo, tai Traidenio kariuomenė pasiekdavo net Krokuvą. Lenkų Mozūrų kunigaikštis, Boleslovas antrasis, bijodamas Traideno galybės, su juo susigiminiavo vesdamas jo dukterį.

Trumpai: Traidenio laikotarpy Lietuva pagarsėjo kaipo galinga karinė jėga. Baigta kurti tautiška Lietuvos valstybė. Galutinai ją ustiprino Vytenis ir Gediminas.

CINE SELECTO

Vienintelis lietuvio P. Zukelio kinas Urugvajuje

c. Grecia 1105 - 07. Cerro.

Tel. 22 - 11 - 25.

Filmos:

Visuomet paskutinės laidos, meniškiausios ir aukštos kokybės. Daugumos lietuvių ir kitataučių gausiai lankomas kino teatras.

Bertazzoni & Lorio.

Taller de Fotograbados
Paysandú, 1025 - 27 — Teléf. 84919,
Montevideo.

Hueco Offset, Fotocolor, Fotocromos, Tricromias, Autotipias, Lineales, Fotolitos, Dibujos y Estereoniquel.

U. L. Kultúros Draugija

calle Río de Janeiro 4001, Cerro
M o n t e v i d e o

Nuomuoja savo patalpas:

Parengimams, vestuvėms, banketams, paprastiems šokiams, susirinkimams ir paskaitoms. Dėl sąlygų, galima kreiptis kiekvieną dieną, draugijos raštinėn:

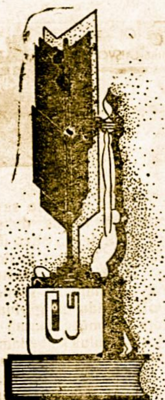
c. Rio de Janeiro 4001, Cerro.

LAISVOJI LIETUVA

Mėnesinis - Kultūros - Mokslo - Meno - Visuomenės - Kovos - Žurnalas

Metai (Año) I | Montevideo, Gruodis - Diciembre 1945 | Nr. 12

— Lituania Libre —
REVISTA MENSUAL de Ciencias, Artes y Letras
Rio de Janeiro 4001. CERRO
EDITADA por la ASOCIACION CULTURAL URUGUAY-LITUANIA
Aprobada y reconocida por la Ley del Gobierno Superior de la Nación, con la Personeria Jurídica — en el año 1941 —
Organo oficial y propiedad intelectual de la misma. Impresa en la Imprenta Fortaleza
Redacción, Administración e Imprenta Ro de Janeiro 4001 — Cerro —

Redactor Responsable: JULIAN JAZAUSKAS
Berna 2347. Cerro
Administrador
Pedro Korkuzas
Rio de Janeiro 4001
Cerro

Metinė Prenumerata:
Urugvajuje $ 1.50 U.
Argentinoj $ 3 00 Ar.
Amerikoje $ 1 dol.
Perlaidas siųsti administratoriaus vardu.
Raštus siųsti redakcijos vardu.

— Lituania Libre —
Rio de Janeiro 4001
Cerro. Montevideo.
Uruguay.

Discurso del Presidente Harry S. Truman

LOS FUNDAMENTOS DE LA POLITICA EXTERIOR DE ESTADOS UNIDOS

1 — No pretendemos la expansión territorial ni ventajas egoístas. No tenemos planes de agresión contra ningún otro Estado, grande o pequeño, no tenemos ningún objetivo que deba chocar necesariamente con los propósitos pacíficos de ninguna otra nación.

2 — Creemos en el retorno eventual de los derechos soberanos, y del gobierno propio de todos los pueblos que han sido desalojados de ellos por la fuerza.

3 — No aprobaremos cambio geográfico territorial alguno, en ninguna parte de la tierra, con la cual estemos en buenas relaciones a menos que ese cambio se haga de acuerdo con los deseos libremente expresados del pueblo respectivo.

4 — Creemos que a los pueblos que están preparados para tener gobierno propio se les debe permitir elegir su propia forma de gobierno por su voluntad libremente expresada, sin ninguna intervención extranjera. Eso se aplica a Europa, Asia y Africa así como al hemisferio occidental

5 — Por la acción combinada y cooperativa de nuestros aliados en la guerra ayudaremos a los estados enemigos derrotados a establecer gobiernos pacíficos y democraticos de libre acción, y trataremos de configurar a un mundo en el cual el nazismo y el fascismo y la agresión militar, no pueden existir.

6 — Nos negaremos a reconocer cualquier gobierno impuesto a cualquiera nación por la fuerza de una potencia extranjera. En algunos casos será imposible impedir la imposición por la fuerza de tal gobierno. Pero Estados Unidos no reconocerá a tal gobierno.

7 — Creemos que todas las naciones deberán de gozar de la libertad de los mares y de igualdad de derechos de navegación de los rios, de los cursos de agua fronterizos y de los cursos de agua que pasen por más de uno.

8 — Creemos que todos los estados aceptados en la Sociedad de Naciones, deberán tener acceso en forma equitativa al comercio y materias primas del mundo.

9 — Creemos que los Estados soberanos del hemisferio occidental, deben elaborar sus asuntos como buenos vecinos, en la solución de sus problemas comunes.

10 — Creemos que la plena colaboración económica entre todas las naciones grandes y pequeñas es escencial para el mejoramiento de las condiciones de vida en el mundo y para la vida sin temores y sin necesidades.

11 — Continuaremos tratando de promover la libertad de expresión y la libertad de culto en todas las regiones del mundo.

12 — Estamos convencidos de que la preservación de la paz entre las naciones requiere una organización de las Naciones Unidas, compuesta de todas las naciones pacificas del mundo, que deseen utilizar conjunta y voluntariamente la fuerza si fuese necesario para asegurar la paz. Esa es la política exterior que guia en estos momentos a Estados Unidos».

Metams suėjus

Metai atgal, kaip mažutis dausų meteoras tamsią rudenio naktį, švystelėjo mūsų padangėj «L a i s v o j i L i e t u v a».

Tikrieji lietuviai patriotai žurnalą sutiko su džiaugsmu ir tuojau susirūpino jo egzistencija, o pamėgę diktatūrai vergauti tautos pardavikai sustaugė piktu balsu ir «Laisvosios Lietuvos» pasirodymą mėgino aiškinti net pavojumi Urugvajaus respublikai.

Bet «Laisvoji Lietuva» ryžosi tesėti savo žodį ir kaip nebuvo vargingi jos pirmieji žingsniai, bet šiandieną jau mini savo kuklaus darbo metinę.

Gal tai daug padėjo ir ypatinga «Laisvosios Lietuvos» misija, pašaukta išeiti mūsų ramios, darbščios ir taiką mylinčios tautos baisios nelaimės metu.

Plėšrūs, žiauriausios diktatūros, rudasis ir raudonasis smakai draskė ir dalinosi Europą. Jų imperialistinių dalybų pirmoji auka buvo Lietuva. Pradžioje, raudonasis smakas į mūsų žydintį kraštą atėjo su mirtos šakele, bet jis greit sulaužė visas sutartis ir mūsų tautą panėrė į kraujo bei ašarų jūrą.

Šitoji tragedija, begaliniu skausmu ir liūdėsiu plėšanti kiekvieno doro lietuvio širdį privertė, kad ir nedidelį, bet ryžtingą šaunių lietuvių patriotų būrelį išleisti «Laisvąją Lietuvą», kad pasisakius, jog mes kaipo tauta nei sunykti nei vergauti nenorim, kad į mūsų krašto laisvę jokių teisių neturi nei vokiečiai nei rusai ir kad šitam balsui kelti jungus sveikasias išeivijos jėgas kaip šiapus, taip ir anapus La Platos.

Nesikaišysim povo plunksnomis ir nesigirsim, nes metų bėgyje stebūklo nieks nepadarys. Mes padarėm ką galėjom ir kaip mokėjom ir į ateinančius metus žengiam drąsesni, tvirtesni bei kupini vilties, kad visi tie lietuviai, kurie savo tėvų žemei trokšta laisvės, gausiau parems mūsų darbą ir bendromis jėgomis padarysime, kad «Laisvoji Lietuva» taptų gyvas, įdomus ir rimtas kovos žurnalas. Mes tai tikim, nes lietuvių patriotų eilės didėja.

Su širdgėla ir pasigailėjimu tenka prisiminti ir savieji Lietuvos priešai, kurie tai suktos propagandos paveikti, tai Judo grašio viliojami, prarado žmogaus savygarbos bei tautybės jausmą ir visas priemones laiko geromis, kurios tik kenkia lietuviui ir neša naudą maskoliui.

Tai reto išsigimimo pavyzdys. Ir tuo laiku, kai patys rusai kalba tik apie savo tėvynę, pavergdami mažesnes tautas didina savo teritoriją, kai žydų tauta ieško savo jau 2000 metų prarastos tėvynės, kai net puslaukinės Borneo tautelės prašo savo kraštui laisvės, nelaimingi mūsų neišmanėliai smalomis spiaudo savo tautai į veidą ir garbina tik rusišką nagaiką. Nors jie mūsų tautai ir dingę bei klieda apie jos reikalus kalbėdami, tačiau neišvengiami mūsų kovos kelyje ir su jais «Laisvoji Lietuva» bus be kompromisų.

Nors «Laisvoji Lietuva» dviguba energija ir pasiryžimu žengia į savo darbo antruosius metus, bet šito būtų permaža. Kad žurnalas pilnai atliktų savo paskirtį ir tinkamiau patarnautų Tėvynės laisvei, būtinai reikalinga visų geros valios lietuvių patriotų talka. Tegul nebus tikro lietuvio grįčios, kurios nelankytų «Laisvoji Lietuva», kaip tegul nebus lietuvio patrioto, kuris tai parašydamas, tai patardamas ir paragindamas kitus užsiprenumeruoti, padės dirbti kilnų pavergtos Tėvynės gelbėjimo darbą.

Kaip iki šiol, taip ir ateityje «Laisvoji Lietuva» neužsiims partijų principų ar statutų aiškinimu. Tai ateities reikalas. Kai Lietuva bus laisva, tuomet tautos atstovai susirinkę į Seimą pasakys kaip ji nori valdytis. Dabar reikia vieningai, patvariai, ryžtingai ir nesvyruojančiai dirbti. Dirbti, kad Lietuvą išlaisvinus. Kiekvienas lietuvis patriotas yra mums brangus kovotojas, todėl šitame didžiame Tėvynės laisvinimo darbe turi būti ir socialistas ir katalikas ir laisvamanis kuris tik nori matyti Lietuvą laisvą ir nepriklausomą. Šito principo «Laisvoji Lietuva» griežtai laikysis, nes tiki, kad šis kelias bus trumpesnis bei lengvesnis į laisvą, nepriklausomą ir demokratinę Lietuvą.

Tikėkim laimėti, nes mūsų pusėj tiesa. Laimėjimo viltį mums didina ir kovojanti mūsų tauta ir didėjąs pasaulio sąžinės balsas.

Tegyvuoja pasaulio lietuvių kova už savo tėvų žemės laisvę!

Tegyvuoja laisva, nepriklausoma ir demokratinė Lietuva!

Julius Jazauskas
«Laisvosios Lietuvos» Redaktorius.

ŠAUKSMAS Į PASAULIO SĄŽINĘ

Šis memorandumas «Lietuvos Dienos» proga buvo išsiuntinėtas laisvųjų šalių vyriausybėms. Jį dedame kiek sutrumpinę.

Red.

Lietuvių tauta 1918 m. vasario 16 d. nepriklausomybę deklaravusi, laisvės idealą kraujo ir gyvybės aukomis apgynusi, sukūrė pažangią ir taikingą valstybę, viso civilizuoto pasaulio pripažintą ir respektuotą. Bet antrasis pasaulinis karas, kryžmine ugnimi Lietuvą nusiaubęs, sudarė tokią ties Baltijos kraštais padėtį, kuri verčia šauktis pasaulio sąžinės.

1939 m. Lietuva pasirašė Draugiškumo Ir Tarpusavio Pagalbos sutartį su Sovietų Sąjunga. Sutarties, kuri buvo numatyta penkiolikai metų, septintame punkte sakoma, jog jos įgyvendinimas «jokiu būdu neturi paliesti susitariančių šalių suvereninių teisių, ypač jų valstybinės santvarkos, ekonominės ir socialinės sistemos, karinių priemonių ir, bendrai, nesikišimo į vidaus reikalus dėsnio».

Deja, taip nėra Raudonosios armijos invazija 1940 m birželio 15 d. į Lietuvą, o kiek vėliau ir į kitus Baltijos kraštus, sunaikino tų kraštų demokratiją, laisvą socialinį ir kultūrinį gyvenimą. Su okupacinės kariuomenės ir Sovietų politinės policijos pagalba buvo pravesti rinkimai į taip vadinamą liaudies seimą, kuris buvo priverstas priimti rezoliuciją. Lietuvą formaliai įjungiančią į SSSR. Tie suklastuoti rinkimai tik su komunistinių kandidatų sąrašu buvo ne lietuvių tautos, bet okupanto valios išreiškimas. Kokiu būdu jie pravesti, pavaizduoja jau tas faktas, kad Londono kai kurie dienraščiai paskelbė oficialius rezultatus iš Maskvos žinių agentūros 24 valandomis anksčiau negu balsavimas buvo baigtas.... «Rinkimai» nebuvo ir negalėjo būti demokratiški, jau vien dėl to, kad balsuotojams nebuvo duota jokio pasirinkimo tarp kandidatų: kandidatų buvo pasiūlyta lygiai tiek, kiek reikėjo išrinkti atstovų — nei daugiau, nei mažiau. Ir balsuotojams buvo uždrausta balsuoti prieš arba daryti betkokius pažymėjimus balsavimo kortelėse. Tokiu būdu kandidatų sąrašas, kuris buvo pakištas balsuotojams, negalėjo būti nei atmestas, nei pakeistas.

Sovietų sluoksniai neslėpė Raudonosios armijos rolės Lietuvos prijungimui. Iš daugelio šiuo atžvilgiu charakteringų pasisakymų galima paminėti šį «Tasso» (4. 8 1940) prisipažinimą: «Su Stalino vardu Raudonoji armija atėjo į Lietuvą. Su Stalino vardu Raudonoji armija suteikė galingą pagalbą Lietuvos liaudies reikalavimams».

Prieš komunistų partijos diktatūrą, prieš priverstinę sovietizaciją ir rusifikaciją, prieš nuosavybės atėmimą, prieš sąžinės priespaudą ir ypatingai prieš masines ramių gyventojų deportacijas į Sibirą ir Centralinę Aziją, Lietuvos gyventojai 1941 m. birželio mėn. vieningai sukilo. Tas visuotinis lietuvių tautos prieš pavergėjus sukilimas ir 1944 m., antrą kartą Raudonajai armijai prie Lietuvos artėjant, šimtų tūkstančių Lietuvos gyventojų pasitraukimas į anglosaksų administruojamą Europos dalį, yra tikras ir kategoriškas atsakymas į Sovietų pretenzijas Lietuvos atžvilgiu.

Kad Lietuvoje okupantų elgėsys buvo ir yra prieš tos šalies gyventojų norą ir valią, parodė lietuvių tautos pasipriešinimą, tiek Sovietų Rusijai, tiek nacinei Vokietijai. Lietuviai nė su vienu okupantu nebendradarbiavo Nuo bolševikų ir nuo nacių lietuviai koncentracijos stovyklose žuvo tūkstančiais.

1939 m. Reicho vyriausybė darė didelį spaudimą į Lietuvą, kad puldama Lenkiją ji virstų Vokietijos sąjungininke ir už tai prižadėjo privilegijų. Faktas, kurį mes čia ypatingai pabrėžiame yra tas, kad Lietuva nepasidavė Reicho spaudimui ir liko ištikima laisvės ir teisės dėsniams ir Vakarų demokratijoms. Kada ištisa eilė Europos valstybių virto Reicho satelitėmis, Lietuva net nepatogioje savo geografinėje pozicijoje pagundai atsispyrė. Nežiūrint, kad Lietuva turėjo patogią progą iš griūnančios Lenkijos valstybės atsiimti Vilniaus kraštą, ji laikė moraliniu blogiu dalyvauti nacių ir sovietų jėgos aktuose prieš kaimyninę tautą. Vėliau, nacių triumfo Europoje laikotarpyje, lietuviai su nepaprastu atkaklumu pasipriešino «Zivilverwaltung» vykdytai germanizacijai ir mobilizacijai, kai tuo pačiu metu lietuviai emigrantai visomis išgalėmis rėmė Jungtinių Tautų pastangas karui laimėti. Kovoje prieš totalitarizmą lietuvių tautos valia yra aiški ir jos sąžinė švari.

Laisvę ir taiką mylinti lietuvių tauta iki šiol, deja, dar palikta galingo kaimyno okupacijoje. Kai triumfuojanti demokratija žada pasauliui teisingą taiką ir patvarų saugumą, laisvę apsispręsti ir pagal savo principus gyventi, Lietuvoje dar viešpatauja teroras,

ŠAUKSMAS Į PASAULIO SĄŽINĘ

(Užbaiga iš 213 puslapio.)

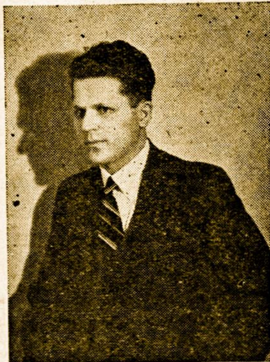
sąžinės priespauda ir sistematinis tautos naikinimas masinėmis deportacijomis lėtai mirčiai į Rusijos gilumą. Patikimomis žiniomis, iki šiol iš Lietuvos į Sibirą nežmoniškose sąlygose jau ištremta apie 200.000 lietuvių.

Laisvose šalyse gyvenantieji lietuviai šaukiasi į pasaulio sąžinę prašydami, kad Jungtinių Tautų draugui Lietuvai būtų suteikta bent tiek teisių ir respekto, kiek Ašies draugams. Toms šalims paliekamos bent susiaurintos suvereninės teisės. Trys Didieji pažadėjo joms žodžio, spaudos ir religijos laisvę. O kodėl demokratijai ištikimą Lietuvą norima tyliai paversti Sovietų provincija ir jos gyventojus — žiauriam išnaikinimui palikus beteisiais vergais?

Mes lietuviai esame įsitikinę, jog agresija prieš Lietuvą ir sovietizacijos metodai vartojami Baltijos kraštuose yra tik maža dalis to didelio plano, kurį Sovietų Sąjunga siekia Europoje įvykdyti. Būtų tragiška, jeigu šis karas didelei Europos daliai būtų pakeitęs tiktai totalitarinių okupacijų vardus.

Kaipo lietuvių tautos dalis, mes protestuojame, kad SSSR savo pažadų netaiko Lietuvai. Mes prašome, kad Tarpsąjunginė Komisija artimiausioje ateityje laikinai priimtų Lietuvos administraciją; kad iš mūsų žemės būtų atitraukta okupacinė Sovietų kariuomenė ir politinė policija (NKVD), kad būtų sustabdytas teroras, deportacijos ir priverstina sovietizacija; kad būtų sugrąžinti šimtai tūkstančių tremtinių iš Rusijos gilumos; kad Jungtinių Amerikos Valstybių ir Didžiosios Britanijos atstovai stebėtų laisvus, slaptus Lietuvos gyventojų rinkimus, tinkamai apsaugojant balsuotojus.

Jungtines Tautas mes maldaujame išgelbėti mūsų tautą nuo žiauraus išnaikinimo. Kaipo pažangi Vakarų kultūros tauta, lietuviai nori laisvai gyventi ir už šitą gyvybinę teisę visomis išgalėmis kovoja.

Juozas Nakutis

Vienas iš žymesniųjų darbuotojų tarp išeivių Argentinoje, kuris be savo tiesioginio darbo, kaipo nuoširdus lietuvis patriotas, visuomet randa laiko spaudos ir visuomenės darbui. Nebuvo ir nėra nei vieno aktualesnio išeivijos ar tautos reikalo į kurį jis nebūtų atsiliepęs savo gabia plunksna mūsų spaudoje, kaip nebuvo patriotinės Argentinos lietuvių organizacijos ar šiaip tautinio reikalo, kurio priešakiniame avangarde, nepalaužiamai nebūtų stovėjęs ir gerb. Juozas Nakutis.

Mums ypatingai malonu pažymėti šis daug nusipelnęs lietuvis kovotojas, nes gerb. Juozas Nakutis ir «Laisvosios Lietuvos» yra bendradarbis bei didelis prietelius.

— L a i s v a j a i L i e t u v a i —

S v e i k i n i m a s

Kada susiduri su savosios tautos vidujiniais bei išorės priešais ir pasiskaitai jų spaudos, tai kad ir didžiausio patrioto mintis užgula sunki pesimizmo našta ir lyg pradedi pasiduoti jos vergijai, manydamas, kad vistiek kaip Lietuvos žemė, taip lietuviška dvasia baigiama suminti bevilčiai į dumblą.

Bet štai skambutis ir paaiškėja, kad laiškanešys atnešė «Laisvąją Lietuvą»! Jau vien tik žurnalo vardas pesimizmui suduoda tvirtą smūgį, o kai jį pradedi skaityti ir įsigilini į jo optimistines mintis, į kovos šūkius už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, tai pasidaro tik pikta, kad buvo pasiduodama nevilčiai ir greit tampi jau nepalaužiamas už savo tautos reikalus kovotojas ir visa to, kas lietuviška mylėtojas.

Tad dvyliktojo «L a i s v o s i o s L i e t u v o s» numerio proga, sveikinu jos nenuilstomą redaktorių p. Julių Jazauską, administratorių p. Petrą Korkuzą, visą redakcijos štabą, bendradarbius, rėmėjus bei skaitytojus ir linkiu, kad šis vienintelis Pietų Amerikos tikrųjų lietuvių žurnalas visad gyvuotų ir stiprintų pasiryžimą kovai už tėvų žemės laisvę.

Juozas Nakutis.

Ponia L. Graužinienė

Tarptautinės Vaikams Gelbėti Sąjungos Argentinos Skyriaus Lietuvių Sub-Komiteto Pirmininkė.

Be jos, šį Lietuvių Sub - Komitetą sudaro: žinoma pramonininkė ponia E. Čekanauskienė, Vicepirmininkė. Pedagogė ir visuomenės veikėja ponia E. Ryselienė, Sekretorė ir panelė V. Biknevičiutė, Iždininkė.

Dėl ko šis Lietuvių Moterų Komitetas susiorganizavo ir ką veiks, tai pats pasisako savo atsišaukime į tautiečius, kurį čia pat ir spausdinam, būdami tikri, kad jis ras reikiamą atgarsį visose mūsų kolonijose.

Tai būtina ir didžiai garbinga pareiga, kiekvienai geros valios ir kilnios širdies lietuvei motinai ar mergaitei pasidarbuoti, kad šio Komiteto balsas pasiektų jautrias sielas, kad jis skubiai galėtų ištiesti pagalbos ranką nekaltiems kūdikiams, patekusiems taip skaudžion nelaimėn.

Mes ypatingai kreipiam domę Urugvajaus kilniųjų lietuvių motinų ir mergaičių, kad jos pasirodytų vertos lietuvės vardo ir nedelsdamos susirūpintų padėti šiam Komitetui gelbėti mažuosius lietuviukus, dėl karo ir okupantų žiaurumo patekusius į skurdo, bado ir kančių rankas, kurių daugelio tėvai yra išžudyti arba nuo jų atskirti ir nublokšti į tolimus pasviečius.

Lietuvių Moterų Komiteto atsišaukimas tilpsta sekančiame puslapyje.

*

Tautiečiai Ir Tautietės

Šio tik ką pasibaigusio karo pasėkoje šimtai tūkstančių mūsų brolių lietuvių, netekę savo brangios Tėvynės, atsidūrė tragiškoje padėtyje: vieni jų žiauraus bolševiko buvo ištremti Sibiran ar kitosna tolimos Rusijos vietosna; kiti, to pat likimo bijodami, bėgo, kur kas galėjo, dažnai net ir antro savo priešo žemėn; treti nacių buvo varu išvežti koncentracijos stovyklosna ar priverstiniems darbams Vokietijon.

Rusijos gilumon ištremtiesiems mes niekuo padėti negalime, nes bolševikai neįsileidžia jokių tarptautinių šalpos draugijų atstovų, todėl nėra jokios garantijos, kad mūsų siunčiama pagalba juos pasieks.

Del tos pačios priežasties negalime pasiekti mūsų vargstančių brolių karo nuteriotoje Lietuvoje.

Tačiau lygiai sunki yra padėtis mūsų tremtinių, kurie atsidūrė amerikiečių, anglų ir prancūzų okupuotose Vokietijos dalyse. Jie Lietuvon grįžti negali, nes tai būtų jiems mirtis ar geriau ištremimas Sibiran. Jų pinigų ir drabužių išteklius baigiasi. Jie alkani ir apiplyšę. Ypatingai kenčia tūkstančiai tremtinių vaikučių, kurie kartu su tėvais bėgo nuo žiauraus priešo....

Apie tą sunkią lietuvių vaikų padėtį buvo gautas pranešimas iš Tarptautinės Vaikams Gelbėti Sąjungos Genevoje, kurios skyriui Argentinoje pasiūlius, susidarė Lietuvaičių Sub - Komitetas iš sekančių asmenų:

p. L. Graužinienė,
p. E. Cekanauskienė,
p. E. Ryselienė ir
p-lė V. Biknevičiutė.

Tad šio Sub - Komiteto vardu kreipiamės į visus geros valios lietuvius Argentinoje ir kitose Pietų Amerikos valstybėse, kviesdamos prisidėti savo aukomis prie šio kilnaus patriotinio labdarybės darbo **Aukoti galima ne tik** pinigus, bet įvairiausius kitus daiktus k. a.: apavą, pirštines, drabužius (gali būti ir seni, tačiau prašoma duoti švarius ir sulopytus), medžiagas drabužiams, vilnonius arba medvilninius siūlus mezginiams ir siuvimui arba adymui, paklodes, antklodes, rankšluoščius, ir t. p.; taip pat priimama muilas ir visoki sausi maisto produktai bei konservai.

Taip pat kviečiame visas bent kiek laisvo laiko turinčias lietuvaites prisidėti savo darbu rinkti tas aukas, jas tvarkyti, parengti siuntimui, taip pat gaminti vaikams drabužius ir t. p. Mūsų surinktos aukos Tarptautinės Vaikams Gelbėti Sąjungos rūpesniu nemokamai skubiai bus persiųstos Europon ir ten tuojau per savo delegates išdalintos labiausiai pašalpos reikalingiems lietuvių vaikams.

Pagalios kviečiame visas lietuvių draugijas prisidėti renkant aukas savo narių tarpe, aukojant iš draugijų kasų ir darant parengimus, kurių pelnas būtų skiriamas šiam tikslui.

Šiam mūsų vargstančių vaikučių šelpimo darbui graži pradžia jau padaryta.

«Lietuvai Išlaisvinti Centrui Argentinoje» tarpininkaujant surinkta $ 2 504 (du tūkstančiai penki šimtai keturi argetin pezai), kurie š. m. rugsėjo 22 d. buvo įteikti T. V. G. Sąjungai, iš kurios pirmininkės ponios Edda D. V. de Anchorena to pat mėn. 29 d. gautas padėkos laiškas, kuriame patvirtintas sudarytasis Lietuvaičių Sub - Komitetas ir pareikšta, kad įteiktoji suma pinigų bus tuoj telegrafu persiųsta Genevon (Šveicarijon), iš kur bus suteikta skubi pagalba Vokietijoje esantiems lietuvių tremtinių vaikams.

Visais viršminėtais reikalais paaiškinimus galima gauti ir visokiariopas aukas galima įteikti visoms Sub - Komiteto narėms sekančiais antrašais:

p. L. Graužinienei c Pampa 4174.
U. T. 51 - 0527
p. E. Cekanauskienei c Don Bosco 44
Bernal U. T. 202 - 0259
p. E. Ryselienė c. Cosquin 5555
U. T. 68 - 9556
p. V. Biknevičiutė c. Bergamaster 3235
Avellaneda

Be to, drabužius ir kitas aukas maloniai sutiko priiminėti Seselės Kazimierietės c. Brasil 855 Avellaneda, pas kurias galima taip pat gauti siūlų įvairiems megztinukams vaikams gaminti.

p. S. Barsanti c. Salgüero 1863 p. I D.

Taip pat, kas nori, gali savo aukas pinigais ar drabužiais įteikti pačiai T. V. G Sąjungai (c. Cerrito 1239), pažymint, kad

TAUTIEČIAI IR TAUTIETĖS

(Tęsinys iš 216 puslapio)

tai aukojama tautiniam lietuvių fondui.

Visų geradarių pavardės bus periodiškai skelbiamos lietuviškoje spaudoje.

Šiuomi nuoširdžiai dėkojame visiems jau paaukavusiems ir tą aukų rinkime pasidarbavusiems ir dar kartą labai kviečiame visus tautiečius, kurie dar nespėjo to padaryti, prisidėti visokeriopomis aukomis. Kadangi nuo Amerikos lietuvių duosnumo pareis lietuvių vaikučių sveikata ar net gyvybė, o juk visi gerai žinome, kad vaikai tai Tautos ateitis.

PER «LIETUVAI IŠLAISVINTI CENTRĄ ARGENTINOJE»

lietuvių tremtinių vaikams šelpti paaukojo:

Per Dr. K. Graužinį anoniminis aukotojas - 875 pezus
Laimutė ir Kazimieras Graužiniai 10C pezų
Laimutė Graužinytė 10 pezų
Regina Nijolė Graužinytė 10 pezų
Mddutė Graužinytė 5 pezus
177 pezai 95 ct. buvo surinkta Lietuvių Bažnyčioje 1945 - IX - 9 d.

Po 100 pezų:

Pranas Ramanauskas, Emilija Čekanauskienė, «Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoj»

Po 50 pezų:

Marija ir Juozas Nakučiai, Juozas Bendorinas, M ir P. Santarai, S. ir A. Barsanti, Lietuvių moterų ir Mergaičių Draugija «Birutė», Liet. Klūbas «Vilnius».

Po 40 pezų:

K. Cibiras Verax

Po 30 pezų

A. ir L. Grišonai K. Kliauga.

Po 25 pezus

A ir J Brazaičiai, B. Mikšys, P. Vaičikonis, šv. V. J Teresės Dr.

Po 20 pezų:

Veronika Žekaitė. Elzė Belickienė.

Po 10 pezų:

Vincentas Grigaitis Leonas Zakrys, Petras Kuraitis, Konst. Misiūnas, Kat Dailydonytė, Elena Snieška, Mykolas Tamuliūnas, A Gilakvosčius. Kl. Sidlauskas. A. Žydelis, A. Tumėnas, A Kriaučiūnas, J. Kampinskas, Roz. Kazlūnienė, K. Savičius, E Ryselienė, N. Budrevičienė, Buzienė, K Tvirkutis, Pr. Jonaitis, Pr. Masalskis. J Žatkevičius, St. ir M. Ivanauskai, Pov. Miliauskas. Pet Mačiulis, Elzė Dičiutė, B Juodis, J. Vilimas, Pr. Krapavickas, V. Norkaitis

Po 5 pezus:

Pr. Dombravas, A. Kubilius, Petras Raudonikis, J. Baltrūnas, F. Žemaitis, Br. Marcinkevičius, Bern. Bliumbergas, J. Petrauskas, P. Mekšraitis, Juozas Deveikis, Ed. Dominas, Br. Skaržauskas. Jonė Griciūnaitė, O. Žemaitienė, J. Kiškelis. Karolis Misiūnas, J. Gualda, Jonas Kašėta, Mykolas Z., Vincas Lukšys, Jurgis Kalavinskas, Leonas Zakas, Juozas Kaušila, K. Paukštė, A. Juknienė, M. Ališauskienė, Domicelė Sabanaitė, Elena Talmantaitė, Juozas Ališauskas, Jonas Stasiulevičius, Antanas Matulaitis ir J. Rudaitis.

Jurgis Strclia 4 pezus. Povilas Kažanskas ir Juozas Karužas po 3 pezus. Rik. Jasiulis, Ant. Majauskienė, Ter. Aleksienė ir K. Leleiva po 2 pezu. Elena Loveikis, Adelė Marcinkevičienė ir Teofil. Slapšys po 1 pezą. Yra dar 5 pezai neaišku kieno paaukoti. Šios visos aukos, sumoje 2504 pezų jau telegrafų persiųstos Europon. Po to dar yra surinkta apie 200 pezų ir nemaža vartotų drabužių. Tų aukotojų pavardės bus paskelbtos kiek vėliau.

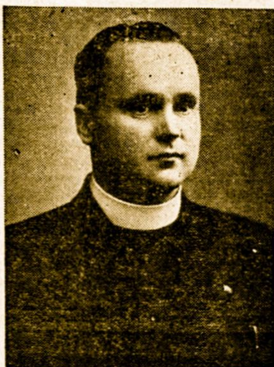
Adelė Čirpiutė

Valstybės įstaigos valdininkė ir rimta susipratusi lietuvaitė patriotė, kurią dažnai matom «U. L. Kultūros Draugijos» scenoj, kaipo vieną iš pirmaeilių artisčių. Tai garbė jos tėvelių, mokėjusių Adelę taip gražiai išauklėti, o mūsų kolonijos pasididžiavimas, kad joje nestinga jaunų, talentingų ir patriotinių jėgų.

Albina Grigaitė

Plačiai žinoma mūsų kolonijoj visuomenininkė, nuoširdi patriotė lietuvaitė, kurią dažnai matom mūsų scenoj ir ypač gėrimės jos švelnaus lyrinio balso lietuviškomis dainelėmis, kuriomis Albina gražina mūsų patriotinius parengimus ir šiaip žymesnius pobuvius.

Kun. Stanislovas Grigaliūnas.

Urugvajaus lietuvių kolonijos kapelionas, nuoširdaus lietuviško būdo ir didelės erudicijos lietuvis dvasininkas patriotas, kuris dėl savo takto ir objektivumo yra visų su pagarba minimas ir mylimas.

Mums ypatingai malonu sum'nėti, kad gerb. kapelionas, be savo tiesioginių dvasininko pareigų bažnyčioje ir pedagogo mokykloje, visuomet randa laiko lietuvybės bei spaudos darbui Jo talantingos plunksnos, gilios minties ir išsamių įtikinimų raštai, ginanti Lietuvos nepriklausomybę nuolat puošia įtakingesnių Urugvajaus dienraščių puslapius Grb kapeliono, kaipo istorijos žinovo, istorinėmis Lietuvos istorijos santraukomis puošiasi ir mūsų žurnalas — Laisvoji Lietuva —

Jo nuomonę apie žurnalą «Laisvoji Lietuva» talpiname čia pat.

Tegyvuoja Lietuva ir Lietuvybė

Perskaičius «Laisvosios Lietuvos» vienuolika numerių susidaro įspūdys, kad žurnalo programa yra poeto Maironio eilėraštis:

«Lietuviais esame mes gimę,
Lietuviais turime ir būt.
Tą garbę gavome užgimę,
Jai ir neturim leist pražut».....

«Laisvajai Lietuvai» rūpėjo atskleisti savo skaitytojams garbingą Lietuvos praeitį, nusakyti dabarties tikrą padėtį, ginti nuo užpuolikų, žadinti pasitikėjimą Jos ateitimi bei globoti ir ugdyti lietuvišką dvasią mūsų gana skaitlingoje išeivijoje. Atrodo, kad toji mintis jos leidėjams pasisekė pravesti visu šimtu nuošimčių.

Mano turimomis žiniomis, žurnalo Vadovybė eina į naujus metus su dvigubu entuziazmu ir pasiryžimu. Yra vilčių, kad žurnalas ne tik, kad nesusilpnės, bet dar žymiai sustiprės, pagražės, sutobulės. Tai galima spręsti ir iš nuolat didėjančių bendradarbių skaičiumi ir kokybe. B e l i e k a n o r ė t i, kad «Laisvoji Lietuva» lankytų kiekvieną lietuvišką šeimą ir kad visi tos šeimos nariai jaustų, galvotų, kalbėtų ir veiktų tik lietuviškai. Šiandieną nėra momentas filozofuoti: man nepakeliui su socialistais, man nepakeliui su katalikais ir t.t. Tai ne lietuviška galvosena. Turėtų būti pakeliui su visais padoriais lietuviais, kurie nori laisvos ir nepriklausomos Lietuvos. Pirma reikia Lietuvą atgauti, o tik paskui Jai gaires nustatinėti, Prie jos atgavimo privalo eiti kiekvienas lietuvis be išimties. Tik atgavus bus galima kalbėti apie santvarką. Bet apie tai turės pasisakyti pati liaudis. Taigi v i s i i š v i e n....

Tegyvuoja laisva, nepriklausoma, lietuviška Lietuva!

Tegyvuoja «Laisvosios Lietuvos» pasiryžėlių būrelis su savo nuoširdžiais bendradarbiais ir skaitytojais!

Tegyvuoja lietuvybė mūsų išeivijoj!

Kun. Stan. Grigaliūnas.

Vaclovas Rymavičius

Muzikas kompozitorius ir didelis lietuvis patriotas, kuris prieš penkiolika metų suorganizavo šv. Cecilijos chorą ir iki šiol jį vadovauja. Sekančiame «Laisvosios Lietuvos» numery tilps platus choro aprašymas.

K. Veiax.

Lietuva po plaktuku ir piautuvu

Prieš rodant įspūdingas filmas apie nacių žiaurumus, silpnų nervų ir nestipros širdies žiūrovui patariama apleisti salę. Ištikrųjų siaubas! Belsen ... Buchenwald ... Dachau .. Krūvos lavonų — tikriau skeletų, — kartuvės, sudeginimo krosnys, kankinimų įrankiai. Tūkstančiai gyvų lavonų, į žmones nebepanašių kankinių su sužalotomis kūno dalimis: bado, epidemijų ir teroro aukos. Ir visa tai dvidešimtame amžiuje, Europos širdyje.

Tai civilizuotų barbarų palikimas, tai šaltai apgalvotas sadizmas, tai moderniškai organizuotas nekaltų beginklių žmonių žudymas vien už tai, kad jų rasė, politinės pažiūros, jų religija ir jų visuomeninė padėtis diktatūros vykdytojams nepatiko.

Kuris normalus žmogus gali gailėtis tokio valdymo žlugimo? Kuris žmoniškas žmogus nesidžiaugia vergijos panaikinimu? Todėl, kai matai amerikiečių ir britų karius atėjusius į koncentracijos lagerių barakus paskutinę valandą gelbėti merdinčiųjų, kai matai juos tvarstant kalinių žaizdas, geraširdiškai guodžiant ir ant savo rankų nešant į pirmosios pagalbos punktus, kario uniformoje pamatai gailestingąjį samarietį. Ir kaip tik tame pasiaukojimo momente gyvai pajunti, dėl ko verta kovoti, kentėti ir mirti.

Bet šios kronikos toli gražu dar nepilnos. Jų tęsinys dar nepadarytas. Pasaulio dar neišvydo jokia filma apie «atrocidades bolcheviques» «išlaisvintos» Europos daly, pačioje Sovietų Rusijoje ir vergų imperijoje už Uralo. Dar jokia filma ir joks dienraštinis aprašymas nepavaizduoja nemažiau siaubingo raudonojo barbarizmo — dabar triumfuojančios diktatūros – koncentracijos lagerių, kalėjimų, masinių ištremimų į Sibirą, žvėriškų žudynių be jokio teismo ir be jokios atsakomybės ir lėtai mirčiai pasmerktųjų Azijos gilumoje.

Yra tikrų žinių iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Rumunijos, Balkanų, jau netgi iš Čekoslovakijos ir Austrijos, kad vakarykščiai nacių partneriai (tik atsiminkime 1939 - 1940 metus), bolševikai jau milijonus nekaltų žmonių išplėšė iš jų gimtųjų namų, jų tėvynės ir vergų būklėje, žemiau, bet kurių žmoniškumo sąlygų išvarė į šaltasias šiaurės sritis arba į Kazakstano tyrus. Kitus vietoje šaudė kitus pakelėse badu ir troškuliu marino, kitiems kariniais kastuvėliais galvas enkavedistai suskaldė, kaip savo atsiminimuose pasakoja pulk. J. Petruitis.

Savu laiku buvo užtikta ir įrodyta, kad bolševikai, kaip ir naciai, Lietuvoje 1941 m. Rainių miške politinius kalinius bestiališkai iškankino ir 73 lavonus užkasė į bendrą duobę. Lietuviai niekados neužmirš Pravieniškių tragedijos, kur 26 d. birželio 1941 m. 500 ūkininkų, laikytų stovykloje už tai, kad nepajėgė okupantams atiduoti perdidelių duoklių, bėgančių iš Lietuvos enkavedistų buvo sušaudyti kryžmine kulkosvaidžių ugnimi, subadyti durtuvais, o lavonų krūvos apmėtytos rankinėmis granatomis, kad net atpažinti nebūtų galima.

Masinės žudynės dar platesniu mastu buvo pakartotos daugelyje Lietuvos vietų Raudonajai armijai pernai ten sugrįžus. Pabėgėliai Švedijoje ir Šveicarijoje liūdija, kad «išlaisvintoje» Lietuvoje ištisi kaimai ir miesteliai lieka be gyventojų. Nuo bolševikų bėgo kas kur galėjo, o tie, kurie pateko į jų rankas, buvo suskirstyti į tris kategorijas: pirmoji grupė - ištikimi komunistai. Jiems patikėta administracija, švietimas, ūkių valstybinimas ir propaganda. Bet kadangi Lietuvos Komunistų Partija neturėjo net poros tūkstančių narių, tai valdininkų ir dirigentų pareigoms tūkstančiai atsiunčiami iš kitų «broliškų» URSS respublikų.

Antrają grupę vadinami eiliniai sąmoningi lietuviai patriotai. Tai ūkininkai, darbininkai, verslininkai, buvę valdininkai. Sovietai juos laiko pavojingais nacionalistais, todėl ima prievartos darbams, į Raudonąją armiją arba tremia į Sibirą. Sovietų pasiuntinybės Stockholme narys, — rašo švedų spauda, — pasakęs, kad SSSR tuojau po karo vykdys «plataus užsimojimo gyventojų iškeldinimą». Sovietų sąjungos pasieniuose galėsią pasilikti tiktai patikimi piliečiai, tai yra komunistai. Kadangi pačių lietuvių tarpe tokių kaip ir nėra, tai ištremtųjų vieton atkeldinami rusų ir mongolų rasės kolonistai.

Į trečiąją grupę paskirti mirti pasmerktieji: tai lietuvių politiniai vadai, prieš nacius kovoję požeminio sąjūdžio nariai, 1941 m. prieš bolševikus sukilėliai, karininkai, buvę aukštieji valdininkai ir mokslininkai. Jie dažniausiai šaudomi vietoje, bet kartais dar žiauriai tardomi, kalinami ir «liaudies tribunolų» iškilmingai pasmerkiami mirti.

Visas Sovietų propagandos aparatas dabar Lietuvoje nukreiptas «nacionalistams», «fašistams», «antidemokratam» ir «buržujams» pasmerkti. Visi įsitikinimai, kurie nesutinka su stalinizmo religija yra užslopinami. Tiktai komunistų esanti ateitis ir tik jie turį teisę vairuoti Lietuvos likimą.

A. J. P.

Sveiki Dvasios Milžinai!

(«Laisvosios Lietuvos» Metinėms.)

(Monologas.)

«Jau dvyliktąjį kartą aplankau Jumis, brangūs «Laisvosios Lietuvos» bendradarbiai, skaitytojai ir rėmėjai. Tik Jūsų dėka, aš galiu tęsti savo misiją, aiškindama dvasios nykštukams, kad «išlaisvintoji» Lietuva tikrumoje yra po Stalino padu, kad jis eidamas caro Mykės pėdomis, Lietuvą skriaudžia su daug žiauresniais Muravjovais Korikais negu prie ano caro. Jis masėmis tremia į Sibirą, be jokio teismo šaudo vietoje, brukdamas Lietuvos žmonėms komunizmą, brutaliai verčia dar nusilenkti prieš savo budelius, draudžia laisvai susirinkti, aptarti bendrus tautos reikalus, pagal savo išmanymą ir norą išsirinkti sau valdžią, kokia gyventojams patinka ir t.t. ir t.t.

Tad ar galima vadinti laisve? Žinoma, laisvė laisvei nelygu. Galima vadinti laisve, kada komunistai laisvai gali lupti lietuviams nekomunistams kailį, laisvai plėšti jų turtą; kurie prieš diktatoriaus tarnus nenusilenkia, sugrūdus į gyvulinius vagonus išvežami Sibiran arba sušaudomi, už tai neturint jokios atsakomybės. Ar tai laisvė? Reiktų verkti tokios «laisvės» sulaukus mūsų broliams! Tai nauja moderniška vergija, prieš kurią išėjau kovon ir kovosiu kol nebus tikrai išlaisvinta Lietuva. Mūsų žemėje mes turim būti šeimininkai. Išėjau už tautos ir piliečių laisvę, už individualę laisvę, kad kiekvienas galėtų tvarkyti savo gyvenimą kaip jam patinka, pavartotų savo iniciatyvą ūkio tvarkyme, biznije ir visur kitur, be ko žmonijos gyvenimas negali klestėti, nes tik savystoviame gyvenime žmogus gali pilnai išsemti savo fizines ir dvasines vertybes kūrybiniam darbui.

Kai paklūnų pas savo priešus, jie pasišiaušę sušunka:

«Kokios laisvės Lietuvai ieško! Tau pinigų nereikia, smegenų taip pat nereikia, nes draugas Stalinas už visus galvoja, visi iš vieno lovio minta, vienoj pastogėj miega, ponai dirba, o darbininkai palociuose sėdi, kaip ir pats darbininkas Stalinas, kad sėdi carų Kremliaus soste ir kasdien važiuoja dvylikos automobilių lydimas».

Aš tuomet tuojau pakišu štai ką: «Tame rojuje geras gyvenimas tik draugui Stalinui, kuris išvertęs carą iš sosto pats į jį atsisėdo, nuplėšęs caro «pagonus» sau užsidėjo, apsikabinėjo popų paskelbto šventuoju, kunigaikščio Aleksandro Nevskio ordinais ir vadinasi «draugas», nes caras jau išėjo iš mados. Paskui, gerai gyvenasi fabrikų direktoriams ir artistams, kurie draugo Stalino garbei šoka kazoką, vaidina, dainuoja ir vis šaukia: «Tegyvuoja didysis gruzinas»! Jo batlaižiai, netekę žmogaus jausmo enkavedistai tenai tikrai turi rojų. Jie gaudami milžiniškas sumas švaistosi pinigais, lėbauja ir kelia orgijas, tuo tarpu darbininkams nustatyta kas galima ir kas negalima. Galima nusipirkti griežtai nustatytą normą maisto, drabužio ir makorkės, bet su draugo komisaro pavelymu ir keliolika valandų eilėj išstovėjus. Jei fabriko vyriausybė numatė duoti atostogų, tai ji tas atostogas ir patvarko. Darbininkas negali važiuoti kur nori, jis negali pasiimti traukinio nei nusipirkti bilieto be specialaus leidimo. Todėl mano tikslas išaiškinti, kad toks pastumdėlių kraštas, kur piemuo su botagu bandomis gena darbininkus eiti į fabrikus ir iš fabrikų, kur ginkluoti palydovai mūsų krašte siautėja, lietuviams netiko ir netiks. Lietuvis puikiai savystoviai moka gyventi ir niekad nepakęs, kad ginkluotas prižiūrėtojas jį bandomis varynėtų. Jei kuris tvirtina, kad be bizūno negalima žmonių mases valdyti, tai ko jie pyksta ir skandalijasi prieš nacius. juk rudo ir raudono bizūnų skonis vienodas.

Žinau, kad Stalino pakalikai rausta iš pykčio žiūrėdami man į veidą. Tai niekis. Aš labai norėčiau kad tą rojų išvystų jie patys ir įsitikintų, koks skirtumas tarp darbininko ir fabriko direktoriaus, tarp karininko ir kareivio toj lygybės šaly, už kurią tiek daug žmonių kraujo pralieta. Vienų stalai lūžta nuo skanėstų ir šampano, kiti formaliai badauja, vieni braška šilkuose ir nusikabinėję briliantiniais ordinais, kiti vaikšto skarmaluose.

Užtai šitie besąžiniai veidmainiai ir neisileidžia užsienių korespondentų, kad tie ne pastebėtų, jog alkani ir nuplyšę darbininkai yra tik diktatoriaus mašinerijos dalelės, kurios automatiškai veikia, kada ir ką draugas Stalinas įsako. Tai va, ko aš norėjau pasakyti tiems, kurie tenkinasi tokį «rojų» įvedus Lietuvoje.

Jūs mano brangūs draugai: rėmėjai, skaitytojai ir bendradarbiai esate tikri dvasios milžinai. Nepasiduokit iliuzijoms. Išėjote į kovą pačiu sunkiausiu Tėvynei metu, tai ir nenuleiskite rankų, kol nebus Lietuva išlaisvinta. Pasižadėdama su Jumis tęsti kovą ir pasitikėdama Jūsų energija šaukiu:

Šalin pavergėjai!

Lai gyvuoja laisva, nepriklausoma, demokratinė Lietuva!

4. IX. 1945. Buenos Aires.

Kazimieras Čibiras - Verax

Pagarsėjęs mūsų rašytojas išeivijoje, autorius knygos «Lituania entre fuego cruzado» ir daugelio kitų veikalų apie pavergtą Lietuvą. Jei šiandieną Lietuvos laisvės byla yra reikiamai pastatyta ne tik Pietų Amerikoje, bet ir pačioje Ispanijoje bei Portugalijoje, tai ypatingai daug priklausė jo rimtai ir gausiai plunksnai, kuri be atskirų veikalų rašymo, dar užpildo įtakingesnių Pietų Amerikos dienraščių puslapius stambiais ir populiariais raštais apie abiejų okupantų didelius žiaurumus mūsų žemėj, apie niekinimą demokratijos idealo ir lietuvių tautos kovas už savo laisvę.

Šis didis lietuvis patriotas ir kovotojas už Lietuvos nepriklausomybę taip pat yra «Laisvosios Lietuvos» bendradarbis ir jos nuoširdus prietelius.

Andrius J. Jakubauskas

Žymus lietuvių išeivių rašytojas, nuoširdus patriotas ir Lietuvos laisvės kovotojas, kuris po savo romanais, šiaip beletristiniais kūriniais ir publicistikos raštais pasirašinėja A. J. Putinas.

Nors gerb. Jakubauskas pelnosi pragyvenimą fabriko darbu, užlaiko šeimą ir leidžia į mokslą dvi savo jaunas dukreles, tačiau jis randa laiko ir stambius veikalus parašyti ir aktyviai visuomenės veikloje dalyvauti bei spaudoje atsiliepti į opesnius tautos ir išeivijos klausimus.

Šis neišsamios energijos, lietuviškai malonaus ir nuoširdaus būdo lietuvis patriotas, taip pat yra «Laisvosios Lietuvos», vienas iš gausesniųjų bendradarbių, jos didelis ir nuoširdus draugas.

Julius Jazauskas

Vyriausias «Laisvosios Lietuvos» redaktorius, populiarus mūsų kolonijos visuomenininkas žurnalistas, kuris žurnalo gyvavimui aukoja poilsį, lėšas ir dėl jo atiduoda viską, ką tik gali lietuvis kovotojas.

J. Gi vydis

Patriotinės Argentinos lietuvių kolonijos žymus darbuotojas, «Lietuvai Išlaisvinti Centro Argentinoje» sekretorius, tautinio klūbo «Vilnius» pirmininkas ir nuoširdus «Laisvosios Lietuvos» prietelius.

Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos, 1945 metų Valdyba

Iš kairės: Petras Korkuzas, dabartinis draugijos iždininkas ir «Laisvosios Lietuvos» administratorius. Feliksas Grigas, dabartinis draugijos vicepirmininkas. Antanas Liūdžius, dabartinis draugijos pirmininkas ir Mykolas Svečiulis draugijos sekretorius. Paveiksle truksta Valdybos nario Petro Evovlucko ir Broniaus Steponio, draugijos knygininko.

Išleisdama paskutinį 1945 metų «Laisvosios Lietuvos» numerį, Redakcija ir Draugijos Valdyba širdingai sveikina savo gerb. bendradarbius, rėmėjus, skaitytojus ir visus

Lietuvos Laisvės Kovotojus su

Naujais 1 9 4 6 Metais,

linkėdamos sekmingo darbo, darnaus broliško sugyvenimo tarp lietuvių išeivių ir kad šie, 1946 metai mūsų kraštui atneštų Laisvę ir Nepriklausomybę, tik kuri ir begali atlyginti Lietuvos kančias ir abiejų okupantų padarytas skriaudas.

Lietuviai Patriotai!

UŽSIPRENUMERUOKIT

kovos už Lietuvos Nepriklausomybę žurnalą 1 9 4 6 metams

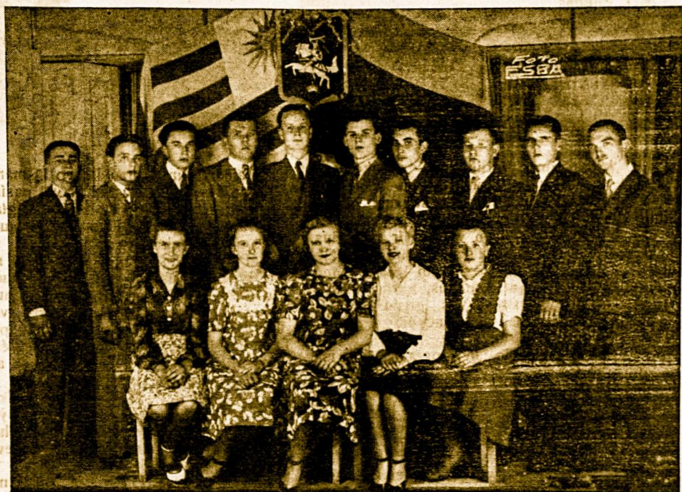
— L a i s v o j i L i e t u v a —

Metinės prenumeratos kaina paliekama veik ta pati, tai yra:

Urugvajuje	$ 1.50
Argentinoje	$ 4.
Š. Amerikoje	$ 2 doler.

«Laisvoji Lietuva» paduos tikras žinias iš pavergtos Lietuvos, duos daug įdomių raštų iš lietuvių kovų su maskoliškais okupantais, nušvies mūsų kolonijų patriotinį darbą, numaskuos paleckinius šnipus ir kailamainius, gausiai talpins, mokslo, literatūros, poezijos ir politinės juokologijos.

Veltui žurnalas nebus siunčiamas.

Urugvajaus Jaunalietuvių Draugijos — Vytis — Vadovybė

Iš kairės sėdi: Anita Griškevičiutė, Genė Petkevičiutė, Alda Puodžiūnaitė, Marytė Kuzmickaitė ir Ana Ragaitė
Iš kairės stovi: Edvardas Grėbliūnas, Jonas Stendelis, Petras Markevičius, Jonas Blasevičius, Juozas Prankus. Stasys Štendelis, Viktoras Riauba, Stasys Goda, Pranas Aleksejūnas ir Vytas Dorelis, «Vyties» choro ir vaidybos vedėjas.

URUGVAJAUS LIETUVIAI JAUNUOLIAI

Sukurdami patriotinę Uurugvajaus Jaunalietuvių Draugiją «Vytis» jūs padėjote kertinį akmenį būsimiems Urugvajaus lietuvių tautinio darbo ir lietuvybės rūmams.

Reikšdamas jums padėką už pasitikėjimą, kad išsirinkote mane savo pirmininku ir suteikėt garbę vadovauti kilniai jaunųjų patriotų organizacijai, noriu pasakyti kad tuo pačiu uždėjote sunkią pareigą ir atsakomybę. Reikės tatai su energija, karštu pasiryžimu ir savo darbo meile dirbti. Susiklausydami, prieš akis turėdami begalo didelį ir kilnų mūsų mylimų tėvelių pavergtos, gražiosios Lietuvos žemės laisvės idealą, kits kitą gerbdami ir vieningai veikdami, tikėkim mano draugai, jaunieji patriotai, kad daug padarysim ir po savo vėliava sutrauksime visą dorųjį, garbingą ir lietuviškai galvojantį mūsų kolonijos jaunimą.

Nieko nepadarytų pirmininkas nė visa valdyba, jeigu nariai būtų pasyvūs, pasiduotų savo idejos priešų įtakai, neatliktų savo pareigų, nepasitikėtų savo vadovybe ir nesilaikytų devizo: «viens už visus, visi už vieną»!

Savo darbui sąlygas turim puikiausias. Vyresnieji mūsų veikėjai, arba «U. L. Kultūros Draugija», kuri pasirūpino mums reikalingu pianu, maloniai leido ir leidžia naudotis savo patalpomis bei kitaip mūsų pastangas rėmė, neatsisakys ir toliau mus remti, jei matys, kad vyresniųjų gerus norus suprantam ir lietuviškai vertinam. Būsime tad dėkingi ir vyresniųjų darbą remsime ne žodžiu, bet vaidinimu, daina ir kitokiu realiu darbu, kaip ir žurnalą «Laisvoji Lietuva», be kurio šimteriopai būtų sunkesnis mūsų darbas.

Žinoma, pirmoj eilėj reikia neužmiršti ir savo darbas. O to darbo dirva labai didelė. Mums reikia rinkti naujus narius, rimtai ir rūpestingai mokintis dainų, vaidybos, organizuoti sportą, mokintis lietuvių kalbos, Lietuvos pažinimo, daryti paskaitas ir t.t.

Tad į dorbą patriotinis lietuvių jaunime! Mūsų gyvo ir garbingo darbo laukia vyresnieji veikėjai, laukia ir pavergta Tėvynė! Tegul nebus lietuvaitės ir kultūringo vaikino, kuris nebus «Vyties» narys ir nedirbs išeivijos gerovei ir Motinos Lietuvos laisvei.

Stasys Goda
Urugvajaus Jaunalietuvių Draugijos «Vytis»
Pirmininkas.

A. J. Putinas

Atsiminimai

Mūsų gimtinė Lietuva — pasakorių ir dainių kraštas, dabar virtęs mums neprieinamu, u žburtu kraštu apie kurį sukame galvas, kaip ·į išvaduoti, kad galėtumėm susižinoti su saviškiais, patirti jų vargus ir rūpesčius. Bet, deja, despotai su tigrų širdimis nepažįsta mūsų sielvarto ir mes galim tik mintimis lankyti ir gaivinti atsiminimus, kuriuose viskas taip nepaprasta, viskas gražu ir miela, kad net mažiausia smulkmenėlė nepalieka neprabėgusi pro tavo akis.

Atsimenu, kaip tame pasakų ir dainų krašte Lietuvoje, ilgomis žiemos naktimis, kada motinos su dukromis vakaruodavo prie duzgančių ratelių, susirinkdavo jaunimas ir seniai pasidainuoti ir pasakų pasiklausyti. Būdavo pasakorių, kurie apsėdusiems apie stalą vyrams sekdavo pasakas iki gilaus vidurnakčio ir vis naujas, vis įdomesnes bei gražesnes. Kai su liūdna pasaka pravirkdydavo klausytojus, tuomet paskodavo kitą ir ašaras umai paversdavo juoku.

Labiausiai man patikdavo viena, apie vaiduoklį su smuika, kurio negalima susekti, bet jo muzika girdisi visur: — Miške ir plyname lauke aidėdavo jo muzikos balsai, kaip iš pačių žemės gelmių.

Netikiu į vaiduoklius, bet tokią nuostabią muziką girdėjau Lietuvoje. Vasarą, kai išjodavau naktigonėn, klausydavau smuikininko balso ir juo daugiau klausydavau, juo viskas darydavosi nepaprasta ir dieviška. Kai vilkas miško gilumoje staugia, arklys krimsdamas žolę nusišprunkščia žvagindamas pančius, kai uodai paausiais zvimbia ir kai naktigonių daina skamba, arba kur toli verkia berno tampoma armonika.

Paskęsdavau mintyse ir rodos, prieš mane susikurdavo nepaprasti vaizdai, kitoks pasaulis. Virš rugių siubuojančių varpų, tolumoje, ore iškildavo ilgaplaukė moteris, kaip pasakoj girdėta ir imdavo šokti. Įsisukdavo ji kaip viesulas ir pražydusių rugių varpos siūbuodavo lyg jūra, tyliai šiurendamos glausdavosi, bučiuodavosi perduodamos gyvybės slėpinius. Grožėjausi jos šokiu, nes jis man virsdavo realybe ir nebegalėdavau nuo jo akių nutraukti. Jos šokis būdavo toks nepaprastas ir gyvas kad negalėdavau niekur nuo jo atsiskirti. Dažnai atrodydavo, kad buk ji grumiasi su piktu nematomu priešu, tai lyg kovoja su savo begaliniu liūdėsiu. Ir kaip gailėdavau šios slepeningos gražuolės, kai ji kaip laimės mintis pranykdavo iš mano akių. Susikaupęs laukdavau kol ji vėl pasirodys ir nesulaukęs bei liūdno ilgėsio prislėgtas galvodavau, kad gal tai buvo manoji laumė kadaise pasakoj girdėta.

Pakildavau susimąstęs ir tartum norėdamas greičiau nusikratyti vienumos, nueidavau į tą pusę kur klegėdavo skardus jaunystės juokas, kur mergaitės pindamos vainikus stengėsi suprasti bernužėlio dainos paslaptį. Tai mūsų laikų grakščiosios vaidilutės prie sukurtoš ugnies, baltinimui patiestas ant rasotų pievų drobes dabojo.

Ir kur nėjau, visur to užburto smuikininko gaidą girdėjau. Ji girdėjosi jaunųjų mylinčios širdies pašnekėsiuose, girdisi melancholiškame pievų žiogelių čirškime, kai jie dieviškojo muzikanto įkvėpti skardena orą, kai niūriai staugia tamsioje girioje vilkas, zirzia mažytis uodas arba šypsosi jauna gėlė bučiuojančiam jos lūpas margam drugeliui. O kai pavasarį atgimsta sodai, kurių pražydę viršūnės atrodo lyg pieno ežerai, kuriuose duzgia rūpestingosios bitės ir tik tuomet imi suprasti tą taip brangų kraštą, kraštą dainų, legendų ir pasakų.

Bet kraugeriams netiko ramus bei linksmas palaimos gyvenimas. Jie suruošė mirčiai puotą, tikėdami su jos pagalba amžinai viešpatauti. Bet jie užmiršo, kad nieko pasaulyje amžino nėra. Baigsis jų viešpatavimo dienos ir Lietuva taps vėl laisva, vėl joje skambės dainos ir visa šalimi sklys šiurpios pasakos, apie kruvinas Lietuvos dienas, kardu ir gaisrų pašvaistėms plėšikų atneštas į mūsų darbo, mokslo ir dainos kraštą.

1. IX. 1945.
Val. Alsina

Pavergtai Letuvai

Žaliuos laukuos —
Tarp klonių,
Tarp smūtkelių —
Karoliais gintaro,
Rasų perlais dabinta
Tu liūdi Vilniaus vieškeliuos
Suklupusi ant kelių
Suvargusi
Išniekinta,
Ir skausmo iškankinta.

Žinau aš Tavo vargą
Ir kančias,
O Motina, Tu mano!
O, Lietuva!
Ir pasaką, tą skausmo Tavo, seną
Kurią kadais,
Man motina prie klėties sekė,
Verkdama.

Žinau —
Buvai našlaitė ir vergė;
Ėjai: žiedų laukais.
Dainų aidais liūliuotais,
Usnim,
Rožių dygiais kerais,
Audrų verpetais
Klupdama;
O Tavo kūną trys arai: —
Iš vakarų,
Pietų,
Rytų,
Apnykę, plėšė, draskė.

Tavo kančioms, o Lietuva nebuvo
Galo.
Per skausmo veidą kraujas ritos.
Bet Tu ėjai
— Ėjai
——— Ėjai
———————— Ėjai,
Kur švietė naujas
Laisvės rytas.

Maniau jėgų pritrūks —
Sukniubsi pievose kančioj.
Bet ne!
Klydau,
Gailiuos!....
O, Tu,
Kaip vėjas —
Kaip veja,
Išvarginta skausmų,
Bet rūbuose skaisčiuos, dailiuos
— Eini,
——— Eini,
—————— Eini,
Kol ant dangaus, štai va,
Lyg sapnas,
Lyg miražas,
Iš žvaigždžių gijomis išaustas,
Žėrės tas vardas mielas —
— Laisvoji Lietuva —

V. A.

SEKANČIAME

— Laisvosios Lietuvos — numeryje tilps daug ypatingai įdomių raštų: «Lietuvio balsas iš Pietų Polio, Kolumbijos lietuviai, lietuviai Norvegijoj, Laiškas iš Europos, paskutinės žinios iš Lietuvos ir daugelis kitų įdomių bei vertingų raštų. Nepraleiskite neperskaitę.

Grandiozinis

— Laisvosios Lietuvos — metinių sukaktuvių minėjimas įvyks šį šeštadienį, gruodžio 8 d. š. m. ir prasidės 8 val. vakaro «Kultūros Draugijos» patalpose. Programoje: prakalbos, linksmūs vaidinimai, dainos ir šokiai iki ryto.

Apžvalga

LENKAI APIE PABALTĮ

Rugsėjo mėn. ispanų kalba leidžiamame Argentinos lenkų biuleteny «Noticias», skirtame Baltijos kraštų būklei nušviesti, yra labai plačiai ir objektingai nušviečiama Lietuvos ir jos kaimynių tragedija. Tarp kitko cituojama Casimiro Verax knyga «Lituania entre fuego cruzado» ir sakoma: « Tai kas šioje knygoje išdėstyta yra labai reikšminga, ne tik lietuviams, bet taip pat mažosioms taiką mylinčioms tautoms, kurios ieškojo šitos ideologinės kovos prasmės».

Knyga vadinama vertingu veikalu ir pacituoti jos tie sakiniai, kuriais išreiškiamas lietuvių tautos pasitikėjimas Amerikos pergale kare ir taikoje.

Jau anksčiau knygos reikšme ir verte apsidžiaugė Argentinos ukrainiečiai ir latviai.

Krs.

ŠELPKIME LIETUVIU TREMTINIŲ VAIKUS

Lietuvių Sub - Komitetas gavo iš Tarptautinės Vaikams Gelbėti Sąjungos pranešimą, kad gruodžio mėn. antroje pusėje laivu «Stravos» turi galimybės persiųsti 20 tonų krovinio per Šveicariją į Centralinę Europą.

Tad šiuomi kreipiamės į lietuvių visuomenę, kviesdami visus, kurie gali sušelpti lietuvių tremtinių vaikus ar tai pinigais, ar drabužiais, ar kitokiais dalykais, paskubėti įteikti savo aukas nevėliau gruodžio mėn. 15 d., kad ir mes galėtumėm šiuo laivu pasinaudoti.

Pirmoji siunta iš 7 didelių dėžių suaukotų drabužių ir apavo jau išsiųsta laivu «Kulukundis». Kartu išsiųsta iš suaukotų pinigų nupirktos 417 porų naujų batų. Smulkesnė apyskaita su aukotojų sąrašu bus paskelbta sekančiame numeryje.

Aukos priimamos Lietuvos Pasiuntinybėje, c. Pampa 4174 ir pas Seseles Kazimierietes, c. Brasil 855 Avllanede.

L. Graužinienė
Lietuvių Sub - Komiteto Pirmininkė.

KITI APIE MUS

Amerikos Lietuvių Informacijų Centras savo spaudai padavė žinią apie Urugvajaus lietuvius, kurioje sako:

«Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugija šiais metais pradėjo leisti mėnesinį laikraštį — žurnalą «Laisvoji Lietuva». Yra tai kultūros, mokslo, meno, visuomenės ir kovos žurnalas. Redakcijos adresas — Lituania Libre — Rio de Janeiro 4001, Cerro, Montevideo, Uruguay.

Kaip pats pavadinimas rodo, šis žurnalas stovi už laisvą, nepriklausomą ir demokratinę Lietuvą. Maloniai krinta į akis kultūringa švari žurnalo lietuvių kalba. Atsakomasis redaktorius J. Jazauskas, — administratorius P. Korkuzas.

NAUJOS KNYGOS

Rašytojas Čibiras - Verax, veikliai bendradarbiaudamas argentiniečių spaudoje, parašė knygelę apie lietuvių kryžius ir dail minką Čiurlionį jo gimimo 70 - čiai metų paminėti. Leidinys pavadintas «El Pais de los cruces» — Kryžių šalis.

Patyrėme, kad C. Verax spaustuvėn atidavęs taip pat ispaniškai parašytą knygą apie Lietuvos santykius su SSSR: «Europa o Gengis Khan».

KOVOJA UŽ LIETUVĄ

Populiarus Šiaurės Amerikos lietuvių laikraštis «Draugas» 19. IX. š. m. taip atsiliepia apie mūsų žurnalą:

«Urugvajuje, Montevideo lietuviai leidžia žurnalą, kuris drąsiai gina Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės teises. Žurnalas pavadintas «Laisvoji Lietuva».

Redakcija šiomis dienomis gavo šių metų liepos mėnesio numerį minimo žurnalo. Jis turiningas ir gražiai leidžiamas.

KŪČIŲ PYRAGAI

Arba plotkos bus dalinama tuojau po pamaldų sekmadienį, gruodžio mėn. 23 d.

LIETVIŠKOS PAMALDOS — po Naujų Metų pastoviai bus laikomos Cerro parapijos bažnyčioje kiekvieno mėnesio pirmą sekmadienį ir metinėse šventėse (pav. Kalėdos, Nauji Metai, Verbų Sekmadienis, Velykos ir t t.) 10 val , kitose gi Montevideo ar Interioro bažnyčiose pagal reikalą.

Viktoras Cieslinskas

Žymus Urugvajaus lietuvis jaunuolis, «Basket Ball» garsenybė Pietų Amerikoj, kuris atstovaudamas urgvajiečių basketbalistų klūbą «Aguada», daug kartų dalyvavo tarptautinėse Pietų Amerikos basketbalo rungtynėse ir laimėjo Pietų Amerikos basketbalo čempiono vardą.

Gerb. Viktoras taipgi yra šaunus lietuvis patriotas.

MINISTRAS ŠKIRPA PARYŽIUJE

Min, K. Skirpa, kurį paleckíninkaí pravardžiavo hitlerininku, nacių nebuvo įleistas į Lietuvą, bet atvirkščiai, už pasipriešinimą jų politikai Lietuvoje, 1944 metais birželio mén. buvo areštuotas ir uždarytas Eisenberg pily. Jís ten kalėjo su prancūzais, kol aliadai išlaisvino. Dabar gyvena Paryžiuje, nori padėti lietuviams tremtiniams ir tiki, kad po visų vargų Lietuva laisvę atgaus. Rašydamas tai vienam pažįstamam į Argentiną primena, jog ir jam trūksta visko, ypatingai rūbų.

A. A.

KĄ RAŠO BELGIJOS LIETUVIAI

Iš Belgijos sostinės Briuselio gautas 35 lietuvių tremtinių laíškas. Toje šalyje mūsų tautiečių esą ir daugiau. «Mus visus iš tėviškių išvijo iš rytų slenkanti raudonojí migla. Sis kruvinasís slibinas jau 1940 m. plėšė mūsų tautą, naíkino sodybas, žudė senelius, motinas ir vaikus be išímtíes. Tévus kišo į kalėjimus, varé prievartos darbams į Sibirą. Vienų metų bėgyje nualino mūsų kraštą, paniekíno tautybę ir tikybą, noréjo sunaikinti tautą. Ir dabar mus pabėgusius jų belizabubiškos rankos nori pasiekti».

Iš profesijos ir gimimo metų matytí, kad vis taí jauni žmonės, daugiausiai žemaičiai ūkininkai, darbíninkai, moksleivíai. Kelíos šeimos su mažais vaikais. Taí, mat, kokie «buržujai» bėgo nuo sovietíško maro.

St. P.

JEI NORI ŽINOTI

Jei nori tikraí sužinoti ką Lietuva pergyveno abiejų okupantų pavergta, tai tuojau įsigyk knygą:

«Lietuva Nacių Ir Bolševikų Vergijoj.

Sią ypatingai įdomią, autentíškais dokumentais ir paveikslais paremtą knygą parašė Juozas Prunskís

Kiekvieno lietuvio pareiga būtinaí įsigyti ją susipažinti su tuo laukiniu barbarízmu, kokį Lietuvoj vykdė naciai ir tebevykdo bolševikaí. Knygos kaina tik 50 centesímų ir visuomet galima nusipirkti «Laisvosios Líetu- Redakcíjoj.

GALIT PASISKAITYTI

«Laisvosios Lietuvos» redakcijoj yra gaunamí ir lietuviams duodami pasiskaityti šie lietuvių laikraščiai: «Amerika», «Margutis», «Sandara», «Vienybé», «Dirva», «Keleivis», «Išeívių Draugas», Anglijos lietuvių savaitraštis, «Nepriklausomoji Líetuva», Kanados lietuvíų žurnalas ir daug kitų. Prašantiems pasiunčiam ir į provincíją.

Paula Jarmalavičiuté

Buvusi Urugvajaus valstybinío «SODRE» teatro primo balerina kuri dabar pati turi įsteigusi Baleto Studiją ir pasekmíngai jai vadovauja. Šios studijos mokínių baleto vakaras įvyks teatre «18 de Julio», gruodžio mén. 17 d. š. m.

Malonu pažyméti, kad ší mūsų tautietė yra nuoširdi patriotinio lietuvių darbo rėmėja ir žurnalo «Laisvoji Lietuva» skaitytoja.

Bronius Steponis

Dabartinis «U. L. Kultūros Draugijos» knygininkas ir žurnalo administratoriaus padėjėjas. Kaípo didelis scenos meno myletojas ir gabus vaidyla, Bronius Steponis yra ypatingai daug pasidarbavęs Draugijos spektaklių rengíme, parinkdamas veikalus, juos režisuodamas ir atskiras mažesnes scenas pats sukomponuodamas.

LIETUVIS URUGVAJUJE

— Laisvoji Lietuva —

Savo skaitytojus, bendradarbius rėmėjus ir draugus širdingai kviečia atsilankyt į jos metinių sukaktuvių minėjimą, kurios įvyks šį šeštadienį, gruodžio 8 d. š m. nuo 8 val. vakaro, «U. L. Kultūros Draugijos» patalpose, c. Rio de Janeiro 4001. Cerro.

Ypatingai įdomią ir linksmą programą sudarys: redaktoriaus J. Jazausko prakalba, vaidinimas nepaprastai gyvos ir juokingos komedijos «Laikinoji Žmona», kurią suvaidins mūsų scenos veteranai: Alba Grigaitė, Adelė Cirpiutė, Olimpas Štabinskas, Bronius Steponis ir Mikas Svečiulis. Vėliau, Vytauto Dorelio vadovaujama koncertinė dalis ir paskui linksmūs šokiai iki ankstyvo ryto. Visiems lietuviams įžanga nemokama.

Lietuvi patriote, ateik į laisvės kovotojų vakarą ir tuo paremk Lietuvos pastangas nusikratyti kruvinos maskolių okupacijos.

Į BENDRADARBIUS

Dėl einamojo momento aktualumo ir nekurių būtinų dalykų, visi specialiai prisiųsti šiam numeriui raštai negalėjo sutilpti. Atsiprašydami gerb bendradarbius pranešam, kad jie visi tilps sekančiame «Laisvosios Lietuvos» numeryje.

Redakcija.

SUSIORGANIZAVO

Rugsėjo mėn. 21 d. š. m. įsikūrė Urugvajaus Jaunalietuvių Draugija «Vytis». Pirmą šios jaunimo organizacijos valdybą sudaro:

Stasys Goda pirmininkas, Alda Puodžiūnaitė vicepirmininkė, Petras Markevičius sekretorius, Genė Petkevičiutė sekretoriaus padėjėja, Jonas Biasevičius kasininkas, Anita Griškevičiutė kasininko padėjėja ir Stasys Stendelis valdybos narys.

Jaunalietuvių susiorganizavimui daug pasidarbavo Vytas Dorelis, kuris dabar yra šios arganizacijos choro ir vaidybos vedėjas.

Sveikinam susibūrusį patriotinį Urugvajaus lietuvių jaunimą ir linkim sekmingos darbuotės.

NAUJI PUSLAPIAI

Kadangi žurnalas «Laisvoji Lietuva» turi tikslą suartinti visus užsienyje gyvenančius lietuvius, neatsižvelgiant į pažiūrų skirtumą, todėl randame reikalingu vieną žurnalo puslapį skirti religiniams reikalams. Šį puslapį tvarkyti mielai sutiko Urugvajaus lietuviškosios kolonijos kapelionas gerb. kun. Stanislovas Grigaliūnas.

KISLINGŲ DEMAGOGIJA

Urugvajuje leidžiamas Maskvos patriotų laikrašt. «Darbas» 23 nr. parašė, buk «Laisvoji Lietuva» nebeišeisianti. Tai eilinė komunnacių demagogija ir raudoniesiems kislingams budinga melo žinia, kaip ir visos jų nemokšiškame šlamšte talpinamos. Maskvoj enkavedistų «specialiai Darbui», buk iš tarybų Lietuvos pagmintos, čia «draugo» Arielkino per cenzūruotos, bolševikiško melo «žinios».

Kai dėl kitko, tai «draugai pišoriai» greit gaus pasimokinti žurnalizmo atatinkamoj respublikos įstaigoj, kur sužinos kam priklauso «Laisvoji Lieruva» ir kad laisvame Urugvajuje dar nepraktikuojami provokaciniai NKVD metodai.

VETERANAS PENSIJOJ

Urugvajaus lietuvių kolonijos veteranas ir plačiai žinomas visuomenės veikėjas p. Juozas Musteikis, šiomis dienomis jo įstaigos buvo paleistas į pensiją. Ponas Musteikis dabar žada daugiau pasidarbuoti visuomenės ir lietuvybės reikalams.

ESĄ, REIKĖTŲ

Kremliaus «padonys» savo melų «Darbe» džiūgauja, kad kažkoks išgama, tūlas Bimba išvykęs apžiūrėti tarybų Lietuvos Esą, būtų reikalinga sudėti aukų ir vieną kislingiuką pasiųsti iš Urugvajaus. Važiuoti būtų tinkamiausias jų redaktorius Jurgis Janulionis, nes jis «gluotniai» sutvarkęs savo tikro dėdės šeima Lietuvoje ir su vokišku pasu atbėgęs į Urugvajų.

Taigi, taigi. Jūs lietuviai tik dėkit aukas, o tokie tipai kaip Janulionis dabartinėj, enkavedistų terorizuojamoj Lietuvoje labai tinka. Dėkit jų namams, jų «gazietai», o jau tinginiai bedarbiai ir maskoliškųjų vyžų garbintojai jas sutvarkys komunistiniai.

DIDELIS DĖKU

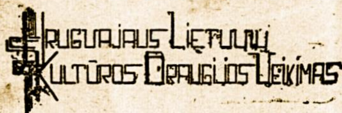
Didžiai gerbiamam rašytojui ir nepailstamam tautos darbininkui, p. Kazimiarui Čibirui - Verax, už padovanotas knygas «El país de los cruces» širdingai dėkojam ir stengsimės atsilyginti lietvišku darbu

Urugvajaus Jaunalietuvių Draugijos «Vytis» Valdyba.

PURONŲ TRAGEDIJA

Urugvajuje gyvenančiam tautiečiui Puronui, iš Lietuvos tūlas parašė laišką ir pranešė, kad okupantai visą jo šeimą, net su 4 metų kūdikiais sudegino padegtoj grįčioje ir tik todėl, kad Purono du broliai buvę karininkai. Gal ir dabar banditus giriantis «Darbas» sakys, kad tai «fašistų» išmislas.

Lietuviai, užsiprenumeruokit žurnalą — Laisvoji Lietuva — 1946 metams.

ŠIRDINGAI DĖKOJU

Iš buvusio administratoriaus, «Laisvosios Lietuvos» reikalai teko perimti supainiotais ir sunaikintais. Nors pinigus pasiėmė, tačiau jo paties neužrašyti arba tyčia nepriduoti adresai nepaprastai erzino skaitytojus ir sunkino bei ilgino laiką, kol viskas buvo reikiamai sutvarkyta. Kad ateityje administracijos darbas būtų sklandus ir nesitrugdytų žurnalo siuntinėjimas, nuoširdžiai prašysiu gerbiamuosius skaitytojus prenumeratas siųsti pašto perlaidomis (giro postal), mano vardu ir adresu:

Pedro Korkuzas
Calle Rio de Janeiro 4001. Cerro.
Montevideo. Rep. O del Uruguay.

Geriausia siųsti apdraudus, nes taip laiškai niekur neužsimeta ir nedingsta.

Kad «Laisvoji Lietuva» nugalėjo savo neprielankumus ir drąsesnė žengia į 1946 metus, tai ypatingai daug priklausė nuo sąmoningųjų lietuvių patriotų Urugvajuje, Argentinoje Brazilijoje, Siaurės Amerikoje ir kitur, kurie ne tik prenumeravosi, parėmė aukomis bei vertingais raštais, bet sudarė ir tas sąlygas, kad šiandieną «Laisvoji Lietuva» jau pasiekia viso pasaulio lietuvius.

Turėdamas malonią progą pareikšti mūsų patriotinę padėką žurnalo rėmėjams, bendradarbiams, skaitytojams ir bendrai patriotinio darbo prieteliams, nuoširdžiai kviečiu prenumeruotis «Laisvąją Lietuvą» 1946 metams, surasti naujų skaitytojų, paremti mūsų darbą ir vienintelį tikslą, tai kaip ir kiek galim daugiau patarnauti pavergtos mūsų Tautos laisvės reikalui.

Didinkim ryžtingų kovotojų eiles ir kantriai dirbkim Lietuvos okupacija laikina. Tikėkime, kad vienybė, darbas ir patvara mus nuves į laisvą, nepriklausomą ir demokratinę Lietuvą.

Petras Korkuzas
«Laisvosios Lietuvos» Administratorius.

PADĖKA

Išleisdama šį, 12-ąjį «Laisvosios Lietuvos» numerį «Urug. Lietuvių Kultūros Draugijos» Valdyba reiškia gilią padėką p. Petrui Čiučeliui, be kurio pasišventimo jokiu būdu «Laisvoji Lietuva» nebūtų galėjusi išeiti. Jis, nežiūrint į mūsų priešų šlykščius puolimus, nežiūrint į sunkų Draugijos ekonominį stovį, be jokio atlyginimo, niekuomet nenustodamas ūpo ir, dar kitiems jo priduodamas, dirbdamas dienomis ir dažnai naktimis patriotinį darbą, tikrai prilygsta prie mūsų tautos didvyrių — knygnešių.

Taip pat dėkojame ponams Broniui Steponiui ir Petrui Derenčiui, kurie po sunkaus savo darbo, poilsio valandoms, be jokio atlyginimo atlieka spausdinimo ir ekspedicijos darbą.

«U. L. Kultūros Draugijos»
Valdyba.

REDAKCIJA DĖKOJA

«Laisvosios Lietuvos» redakcija širdingai dėkoja p. Alfonsui Bartašiūnui, už padarytas žurnalui vinjetes, Draugijos pirmininkui p. A. Liūdžiui, už padarytas interlinijas ir jaunuoliams Feliksui Grigui bei Jonui Vuljevui, už pasidarbavimus spaustuvėje.

«L. L.» Redakcija.

MŪSŲ PADĖKA

«U. L. Kultūros Draugijai», kuri davė savo patalpas mums organizuotis ir kitaip mus rėmė.

«Laisvosios Lietuvos» redaktoriui, talpinusiam mūsų raštus žurnale.

Mokytojui - žurnalistui Petrui Čiučeliui, kuris savo patarimais, nurodymais ir kitaip ypatingai daug padėjo organizuojantis.

Dainų ir vaidybos mokytojui Vytautui Doreliui bei visiems kitiems, vienaip ar kitaip rėmusiems mūsų darbo pradžią, reiškiam savo širdingai lietuvišką dėku.

Urugvajaus Jaunalietuvių Draugijos
«V y t i s» Valdyba.

JAUNUOLIUI R. PRIETO

U. J. Dr - ja «Vytis» dėkoja gerb. jaunuoliui R. Prieto už meniškai padarytą ir padovanotą minimai draugijai Vytį.

PAVYKĘS VAKARAS

Sekmadienį, spalių mėn. 21 d. š. m. «U. L. Kultūros Draugija» surengė vykusį vakarą spektaklį, kuris sutraukė gausų būrį rinktinės lietuvių publikos ir visais atžvilgiais labai pasisekė.

Vaidybos ir lietuvių liaudies dainų programą ypatingai puikiai ir meniškai atliko Urug. Jaunalietuvių Draugijos «Vytis» artistai mėgėjai. Nepaprastai artistiniai ir gyvai suvaidino trijų veiksmų komediją «Moderni Kaimo Moteris». Visi artistai savo roles atliko sklandžiai ir meniškai. Vytauto Dorelio vadovaujamas jaunalietuvių choras darniai ir meniškai sudainavo keliatą dainų. Ypatingai svečiams patiko brolių Stasio ir Jono Štendelių duetas. Tai stipro ir malonaus balso jaunuoliai, kurie turi gražią ateitį, jei tik dainoje lavinsis.

Jaunalietuvių pirmininkas Stasys Goda ir sekretorius Petras Markevičius pasakė turiningas ir patriotines kalbas.

Lietuvis Argentinoje

KILNI ARGENTINOS LIETUVIŲ AUKA

Lietuvių tremtinių vaikų sušelpimui Europoje. Lietuvos Dieną Buenos Aires pradėtoji akcija jau davė labai gražių vaisių. Tada buvo surinkta ir per «Unión Internacional de Socorro a los Niños» centrą 22. X. išsiųsta 2.504 pezai. Nuo to laiko jau vėl surinkta per 1000 pezų.

Taip pat sekmingai vyksta rūbų rinkliava. Jau paruošta išsiuntimui septynios didelės dėžės lietuvių vaikams rūbų ir apie trys šimtai porų pusbačių. Sąjungos atstovės išreiškė lietuvių Subkomiteto pirmininkei ponei L. Graužinienei pasitenkinimą, kad lietuviai taip greit ir taip gerų rūbų suaukojo. Ši pirmoji siunta šveicarų laivu išvežama į Ženeva šio mėn. 17 dieną. Reikalingiausius pašalpos mūsų tautiečius, tikimasi, ji pasieks apie Naujus Metus. Rūbų ir pinigų rinkliava vyksta ir toliau.

Pažymėtina, kad šiame kilniame patriotizmo ir gailestingumo darbe veikliausiai pasireiškė apie «Lietuvai Išlaisvinti Centrą» susitelkę Argentinos lietuviai. «Draugai» turi savo komitetą stalincams šelpti, o vadinamuosius balsiečius sudemoralizavo jų redaktorius N., kuris Lietuvos Dieną sukinėdamasis prie salės durų agitavo neaukoti, o vėliau «pažangiame organe» iškoneveikė patriotinės kolonijos veikėjus ir tik visu mėnesiu pavėlavęs paskelbė atsišaukimą.

Koresp.

MINDAUGIEČIŲ PRANEŠIMAS

Lapkričio 17 d — draugijos patalpose ruošiami šeimyniški šokiai. Lietuviams įėjimas laisvas ir nemokamas.

Lapkričio 24 d. — sapo ir dardanelių rungtynės. Lošia «Armour» prieš «Swift», dalyvauja tik lietuviai.

Gruodžio 2 d. — draugija ruošia lietuvišką pikniką «Isla Paulina» saloje. Prasidės nuo 9 val. ryto ir tęsis iki 8 val. vakaro.

Gruodžio 9 d — šaukiamas visuotinis narių susirinkimas ir renkama 1946 metams draugijos valdyba.

Gruodžio 15 d. — draugijos patalpose ruošiama draugiška «asado» ir šokiai iki 4 val. ryto.

Gruodžio 22 d — ruošiami šeimyniški šokiai ir premijuotas čempionatas lietuviams.

Gruodžio 31 d. — ruošiama draugiška asada ir Naujų Metų sutikimo šokiai.

Dr-jos «Mindaugas» Valdyba.

TUKUMANO LIETUVIAI

Tukumano lietuvių kolonija nors nedidelė, bet sena ir ekonominei jau įsikabinus. Prieš virš 20 metų man atvykus į šį tolimos Argentinos šiaurės miestą, lietuvių radau tik Praną Dombravą, Adolį Kazūrą ir Antaną Marcinkevičių. Dabar yra per 20 šeimų ir būrys viengungių, nepastoviai čia gyvenančių.

Pirmoji lietuviška organizacija čia buvo įkurta Lietuvos konsulo p. J. Skinkio pastangomis ir vadinosi: Draugijos «Lietuva» Tukumano Skyrius. Jam pakrykus, 1935 metais įsikūrė Argentinos Lietuvių Tautininkų Sąjungos Skyrius, kuris labai gyvai veikė darydamas parengimus, minėdamas Vasario 16 ir pirmas iškėlė Lietuvos vėliavą Tukumane. Dabar nėra jokios lietuvių organizacijos, nors gerų patriotų netruksta Yra tokių, kurie garbina maskolius ir jų diktatūrą, bet jų mažumа ir šitie kislingai niekad čia nepajėgė sukurti maskoliško totalitarizmo organizacijos.

Būtų gerai, kad pas mus kas atvyktų iš centro arba iš Buenos Aires, tuomet ir mes daugiau pasidarbuotumėm Lietuvos laisvei.

Jonas Avižienis.

JAU GRĮŽO

Kurį laiką viešėjęs Jungtinėse Amerikos Valstybėse, jau sugrįžo Argentinos lietuvių Aušros Vartų parapijos klebonas, kun. Kazimieras Vengras. Su juomi atvyko naujasis tt. marijonų vyresnysis bei trims metams du jauni lietuviai marijon : kun. Saplys ir kun. Raitelis.

PAAIŠKĖJO

Lietuvos Pasiuntinybės Pietų Amerikai sekretorius p. A. Grišonas, nesenai iš Europos gavo linksmesnę žinią. Paaiškėjo, kad per Drezdeno bombardavimą jo sesuo išlikusi gyva ir ten žuvęs tik jos vyras, majoras Grincevičius,

Ats.

IŠ ROSARIO

Nors Rosario lietuvių kolonija ir gana skaitlinga, bet patriotinėj veikloj labai atsilikusi. Atrodo, kad čia tartum nebėra padorių lietuvių, Lietuvos mylėtojų ir kovotojų už jos laisvę. Tai nedovanotina, šituo sunkiu Tėvynei metu taip snaudžiama. Nusikračiusi maskolių okupacijos Lietuva paklaus: «O jūs rosariečiai, kuo prisidėjot prie mano kančių mažinimo»? Ar negausim raudonuoti prieš istoriją? Lietuviški išgamos dirba. Jie renka aukas rusams ir mongolams, jie demoralizuoja koloniją, platina okupantus giriančius šlamštus, o patriotai nieko neveikia Gana snaudulio. Į darbą rosariečiai patriotai. Organizuokimės tuojau, o Buenos Aires turi mums padėt.

Saladillo Antanas.

Pavergtoji LIETUVA

GYVENYMAS LIETUVOJE

Maisto padėtis Lietuvoje tiek pasunkėjo, kad jei lietuviai, gyvenantieji miestuose, neturėtų giminių kaimuose, tai turėtų visi iš bado mirti. Juodojoj biržoj šiokių tokių maisto produktų, kad ir dar būtų galima gauti, bet dėl nežmoniškai aukštų kainų nieko negalima nusipirkti, o svarbiausia, tai pardavėjai reikalauja amerikoniškų dolerių. Bolševikų įstaigos yra bejėgės su tuo kovoti.

VISKĄ NAIKINA

Viską, kas tik nors kiek turi ryšio su Lietuvos nepriklausomybe, kruvinieji okupantai skubiai ir barbariškai naikina. Maskoliai išgriovė Kaune, Karo Muziejaus Sodelį ir su žeme sulygino Nežinomo Kareivio Kapą. Pavogė Amerikos lietuvių dovanotą Laisvės Varpą. Net ir Lietuvos krepšesvydžio laimėtą tarptautinių rungtynių atminties lentą iš Kūno Kultūros rūmų nuplėšė. Taip pat nugriauna žymesnių žmonių paminklus kapuose bei miestuose. Plėšia bibliotekas ir muziejus, o lietuviškus pavadinimus miestų gatvių pakeičia rusiškų bolševikų vardais. Taip okupantai Lietuvą baigia «išlaisvinti» ir nuo lietuvių kultūros bei lietuvybės žymių.

SOVCHOZU VERGIJA

Maskvos žinių agentūra «Tass» pranešą, kad Lietuvoj jau esą įsteigti 104 sovchozai. Tai yra dvarai, kuriuos okupantai sudarė iš atimtų nuo lietuvių žemių. Juose šeimininkauja iš Rusijos atvykę komisarai ir apsistatę mongolų policija. Suvaryti į šiuos sovchozus lietuviai darbininkai yra paversti tikrais baudžauninkais ir kaip gyvuliai gyvena bendruose barakuose, dirba po 18 valandų, paprasčiausį maistą gauna pagal komisaro nustytą normą, sekmadienio poilsis panaikintas, o motinoms turinčioms mažus kūdikius teleidžiama tik tris syk į dieną juos apžiūrėti ir pavalgidinti. Visko pertekusią ir ždėjusią laisvą Lietuvą, okupantai pavertė ubagynu, kur besi učia badas, kančios ir mirtis.

SIAUČIA BANDITAI

Lietuvos kaimus neapsakomai kankina raudonarmiečiai dezertirai ir NKVD šnipai, kurie naktimis plėšia paskutinius gyventojų daiktelius ir žagina moteris bei mergaites.

APDEDA MOKESNIAIS

Maskvos spauda giriasi, kad Vilniaus apskritis «paskolinęs» milijoną rublių «matuškai» Rusijai. Tai yra eilinė okupantų demagogija pasaulio akių dumimui. Jie apdeda pabau domis žmones, bažnyčias, namus, dar nespė tus į sovchozus suvaryti ūkininkus, brutaliai apiplėšia juos ir paskui šaukia: «žiūrėkit, kaip mus lietuviai myli, jie net pinigus mums sko lina». Juk dėl to bolševikai net ir Raudonojo Kryžiaus atstovų Lietuvon neįsileidžia.

KAINOS «ROJUJE»

Kuomet vieni komunistai iš savo tamsu mo, o kiti už Judo grašį nusamdyti, ypač užsieniuose mulkina lietuvius apie komunistinį sovietų «rojų», tai patys Lietuvos kislingai štai ką sako apie gyvenimą Lietuvoje.

Šiauliuose išeinąs komunistinis savaitraštukas «Raudonoji Vėliava», rugpiūčio pradžios laidoje paduoda sekačias kainas:

Svaras juodos duonos	35	rublių.
Svaras bulvių	15	rub.
Svaras druskos	5	rub.
Degtukų dežutė	2	rub.
Svaras kavos	160	rub.
Svaras arbatos	140	rub.
Svaras jautienos mėsos	200	rub.
Svaras kiaulienos mėsos	300	rub.
Svaras džiovintos žuvies	80	rub.
Svaras saulėžolių	50	rub.
Paprastas paltas	12 000	rub.
Paprastas kostiumas	20.000	rub.
Apatiniai marškiniai	600	rub.
Moteriškos kojinės	1.500	rub.
Paprasta vyriška skrybelė	850	rub.
Pora pusbačių	2.500	rub.

Prie šių kainų, eilinis darbininkas dabartinėj Lietuvoj į mėnesi gauna 380 ir 400 rublių, moteris 150 iki 200 rublių, meistrai (oficialai) nuo 500 iki 1000 rublių, brigadieriai iki 2000 rublių, direktoriai ir skyrių vedėjai iki 4000 rublių, inžinieriai ir politinės apšvietos prie fabrikų vedėjai po 8000 rublių.

Labai praktikuojama «stachanovo» sistema. Kuris darbininkas 25 procentus padaro daugiau negu valdžios nustatyta norma, tam sutekiama privilegija maisto knygutėj, kad nors maisto dalyką nusipirkti pigiau valdžios kooperatyve. «Raudonoji Vėliava», žinoma, šitas kainas aiškina juodosios biržos spekuliantų darbu, bet tą biržą sudaro jie patys, nes Lietuvos komersiantai jau išžudyti ar Sibirijoj su meškomis prekiauja.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS TREMTINIAMS GELBĖTI KOMISIJOS PRANEŠIMAS

Pastaruoju laiku, tiek Tremtiniams Gelbėti Komisija, tiek Social Service Bureau, gauna daug laiškų su prašymais suteikti «Affidavit of Support» įvažiavimui į Ameriką.

Nesusipratimams išvengti, pranešame, kad nei Tremtiniams Gelbėti Komisija, nei Social Service Bureau «sponsoriais» būti negali, nes pagal U. S. Imigracinius patvarkymus, organizacijos, draugijos ar įstaigos «Affidavitus» išdavinėti negali.

«Sponsoriais» tegali būti giminės ar pažįstami. Artimi giminės pageidaujami pirmon eilėn, nes juo tolesnė giminystė juo didesni apsunkinimai ir formalumai.

«Affidavit of Support» formas Social Service Bureau siunčia pagal pareikalavimą.

Tremtiniams Gelbėti Komisijos
Pirmininkas — J. V. Grinius
Sekretorius — Alena V. Devenienė.
Social Service Bureau Vedėja — M. M. Kižytė.

AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

Amerikos Lietuvių Taryba nutarė šaukti visuotiną Amerikos Lietuvių Kongresą, kuris įvyks šių metų lapkričio 29, 30 ir gruodžio 1 dienomis, «Congress Hotel» Chicago. Kongreso tikslas — pareikšti Amerikos lietuvių vieningą nusistatymą, kad Lietuva privalo būti atstatyta, kaipo laisva, nepriklausoma ir demokratinė valstybė; padėti Lietuvai apginti savo teises būsimoje taikos konferencijoje, subendrinti visų Amerikos lietuvių pastangas dėl demokratinės ir pastovios taikos įsteigimo pasaulyje.

Nuo Redakcijos: Ypatingai šituo tragingu mūsų tautai momentu, būtų reikalinga, kad keli ar nors vienas atstovas prijungtų savo balsą ir atstovautų Argentinos, Urugvajaus bei Brazilijos lietuvius šitame taip svarbiame brolių šiaurameriklečių kongrese, nes žinom, kad tenai bus svarstomi mūsų tautos gyvybės klausimai. Jau negalėdami tai, nors skubiai siųskime savo įgaliojimus, kad tas Kongresas kalbėtų ir mūsų vardu. Dabar nebeužtenka, kad ir skambių, bet tuščių žodžių. Reikia panaikinti Kinų Sieną, kuri skiria Šiaurės ir Pietų Amerikų lietuvius.

MIRĘ ŽYMŪS AMERIKOS LIETUVIAI

«Tėvynė» praneša, kad šių metų, rugsėjo 4 d. pasimirė Anicetas B. Strimaitis, «Susivienijimo Lietuvių Amerikoje» veteranas, ilgametis jo sekretorius, nenugalimos dvasios lietuvis patriotas, kuris viso savo amžiaus energiją, sielą ir centą dėjo ant Tėvynės sukuro. Velionis taip pat buvo narys ir atsakingas pareigūnas «Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros». Nei vienas svarbesnis Amerikos lietuvių patriotinis įvykis neapsėjo be Strimaičio į kurį velionis nebūtų sveikai tautiškai ir nuoširdžiai reagavęs, kaip masiniuose susirinkimuose, taip ir spaudoje.

«Margutis» taip pat praneša, kad šių metų, birželio 26 d. Detroito mieste pasimirė Dr. Juozas J. Jonikaitis, didelis lietuvis patriotas duosnus aukotojas didelių pinigų sumų lietuvybės reikalams, aktyvus visuomenininkas ir pasišventęs kovotojas už Tėvynės laisvę bei nepriklausomybę.

Su mirtimi šių garbingų vyrų, Amerikos lietuviai neteko didelių veikėjų, o Lietuva kilnių sūnų, kurie jai šituo tragišku momentu taip brangūs ir reikalingi buvo

KREIPĖSI Į PREZ. TRUMANĄ

«Sandara» rašo, kad laike Potsdamo Konferencijos, «Amerikos Lietuvių Tarybos» vicepirmininkas p. W. Laukaitis pasiuntė specialiu kurjeru laišką prezidentui Trumanui, kuriame jis prašė užtarti Lietuvą. Kiek vėliau iš Washingtono p. Laukaičiui atsakę, jog jo laiškas buvęs laiku gautas.

JAU PASIUNTĖ PARAMOS

Amerikos lietuvių «Lithuanian Relief Fund» jau pasiuntė 110 000 svarų drabužių ir avalinės lietuviams tremtiniams vakarų Europoje. Taip pat siunčiama maisto bei medikamentų už dideles pinigų sumas.

VISKĄ Į MASKOLIJĄ

Amerikos lietuvių laikraščiai rašo, kad bolševikai iš Vilniaus Viešojo Knygyno išgabenę 36.000 knygų ir 8000 muziejaus eksponatų į Minską.

Žodžio Aikštė

KAS GI YRA TAS N. GIEDRAITIS AR B. K. ALGIMANTAS?

Buenos Aires leidžiamame, save vadinančiu pažangiame savaitraštuke pilnus asmeninių įžeidinėjimų, melų ir šantažo straipsnelius daugiausia pasirašinėja Nadas Giedraitis arba B. K. Algimantas. Abu tie parašai yra vieno ir to paties redaktoriaus žinomo aferisto Norkauss slapyvardžiai Tuo būdu jis nori sudaryti įspūdžio, kad turi ir bendradarbių, kurie taip mano, kaip jisai. Dar daugiau. (Norkus, dorų lietuvių šmeižimui, dar pasirašinėja S. Dambauka, Santakiškis, Sūtakliaus Knyvė, P. Barauskas, Šeiva ir Sirmas Karalius, o lietuvių komunistų laikraščiuose Rūta Vargas, Artigas ir daug kitų, tačiau visiems sako, jog tai esą «specialūs» jo pavardžių laikraštėlio bendradarbiai Red.) Savo kambary - smuklėje jis fabrikuoja «korespondencijas» iš Montevideo (Iš komunistinio «Darbo» persispausdina okupantų teikiamas informacijas apie Lietuvą. Red.) ir parinkęs žinelių iš S. Amerikos lietuvių laikraščių, jas kartais dar iškraipęs, užrašo, kad specialiai oro paštu atsiuntęs koks tai pasauly neesąs Odinis. Nadas Giedraitis lyg koki autoritetą cituoja B. K. Algimantą, arba redakcijos vardu ginčijasi su savo paties parašytomis korespondencijomis «iš Montevideo». Nieko sau laikraštinė kultūra!

Geri lietuviai klausia, ar nereiktų tą spaudos skandalistą kartą pamatyti per teismą ir išsiaiškinti jo lietuvių patriotų šmeižimą bei dorų nekaltų žmonių juodinimą Mat, jis daro tikrai nenormaliai: «pats muša — pats rėkia».

Jau keliolika metų tas skandalistas savo neblaivia ir nesąžininga plunksna užpuldinėja kiekvieną P Amerikon atvykstantį lietuvį inteligentą Išsipirkti nuo jo provokacijų ir šmeižtų galima tik pezu ar bokalu, bet kas šiomis priemonėmis ginasi, įklimpsta į nesibaigiamą šantažą. Dabar jis ypatingai kabinėjasi prie tų lietuvių, kurie jokių provokacijų nepaisydami ir šantažui nepasiduodami. rimtai dirba kūrybinį darbą.

Ne be reikalo gi klausėsi SSSR pasiuntinybėj Montevidejuje, kokiu būdu jai galįs padėti («Naujienos», 22 - 23 rugp. 1944)

Jo taktika tipiškai paleckinė. Jis manosi turįs teisę kitus provokuoti, apmeluoti, įtarinėti, pravardžiuoti, o jei kas daiktus pavadino tikrais vardais — smuklę - smukle, paleckininkus - paleckininkais ir Norkų - Norkum, tai jis demagogiškai rauda, kad tai esąs lietuviškų organizacijų šmeižimas. Save ir jo redaguojamą «organą», kurį be pagrindo vadina Argentinos lietuvių balsu, norėtų laikyti lietuviškomis organizacijomis.

Sovietiškų pasų piršlys, kalėjimų pensionistas, kuriam tik jau ne už dorybes atimta Lietuvos pilietybė, nė vieno piršto nepajudinęs padėti Lietuvos tremtiniams (Bet už tai jų laiškus klastoja. Red.), nė vieno cento nepaukojęs dabartinėje kovoje už Lietuvos laisvės atgavimą, be atodairos tyčiojasi iš kitų veikimo, nutylėdamas kas padaroma gero ir iškraipydamas visa, kas tik jam nepatinka. Nėra tad ko stebėtis, kad nuoširdūs žodžiai apie tėvynės meilę tokiam «keistai skamba». Tuščias muilo burbulas visi šito skandalisto pasigyrimai pažangumu, demokratiškumu ir susirūpinimu Lietuvos liaudimi.

— Paleckis su Gedvyla juk irgi taip plepa.

Tipas, kuriam Lietuvos Prokuratūra 1931 m. iškėlė bylą už 94.000 «pasiėmimą» iš norinčių emigruoti Lietuvos žmonių (United States Line kompanijoje Kaune), dabar labai godžiai ir pavydžiai skaičiuoja, kiek kas teisėtai gauna algos ar pašalpos.

Nėra ko stebėtis, kad garbingi padorūs žmonės su šituo nelaimingų įpročių senių nenori nieko bendro turėti. Vienas mūsų pažįstamas rašytojas, paklaustas apie tariamą Giedraičio - Algimanto prirašomą šlamštelį, trumpai atsakė: «savigarbos sumetimais jo visai neskaitau». Ir darbininkai jau nusisuka nuo to užnuodyto šaltinio.

Mums praneša, kad Lietuvos Dieną skan dalistas Nadas prie salės durų visą laiką agitavęs eiti su juo «pasilinksmint.», nepavyliojo nė vieno tos patriotinės šventės dalyvio. Gal todėl tiek tulžies ir kliedėjimų vargšelis ir išliejo Lietuvos Dienos organizatoriams.

P. K-as.

DEVEIKIS — PIPIRAS

Liūdnai pagarsėjęs K. Norkus, kuris ir mano seserei būnant Argentinoj nuknlaukė 150 pezų, nesenai pagamino iš savo alkaholio aptemdytos plikės piktą šmeižtą, davė pasirašyti jo paties padarytam «pipiru», pirmininku bei inžinierium, tūlam Deveikiui ir jau kaip gryną pinigą įsidėjo į savo «organo» 479 numerį. «Gran señor» belošiąs čia Deveikis, o Lietuvoj vedžiojęs aklą ubagą su armonika, Norkaus lūpomis nepraustaburniškai kolioja veikėjus ir begėdiškai meluoja sakydamas, kad «L. L.» esąs lėšų dorotojų organas. Tai jis gali kalbėti anapus La Platos. Būtų čia, aš jį paprašyčiau atatinkamoj įstaigoj įrodyti savo šmeižtą ir norkiškasis pipiras sužinotų, kad negalima apie visus pagal save ir savo vada Norkų spręsti.

Rusų červoncas tik norkiškus pipirus žavėja.

«L. L.» Redaktorius.

1945 metams

— Laisvąją Lietuvą —

Dar parėmė ir užsiprenumeravo šie gerbiami lietuviai patriotai:

Y. X. paramos, argentiniškų $ 100
Lic. kun. St. Grigaliūnas, urug. $ 10.20
Stefanija Cesnaitė, urug. $ 1.00

Užsiprenumeravo:

Rev. J. Prūnskis.
Mr. Frank Pukas
Mis M. Krutkevičienė.
Mr. John Strauss.
Mr. G. Vanagas
Mr. P. Ožalas. (Canada).
Mr. J. Janulaitis.
Rašytojas K. Čibiras - Verax ir $ 3 50 par.
Stasys Ivanauskas.
St. Glemža.
Bronius Mikšys ir $ 2 paramos.
Venceslao Schulz.
A. Bieliauskas.
J. Gilvydis $ 10 paramos.
Mr. S. Rapšauskas ir $ 4 dol. paramos.
T. Maskoliūnaitė.
Ona Zybolytė.
Juozas Mickus.
K. Lauciūnas.
Pranas Vaškevičius ir $ 5 paramos.
Vincas Bartašius ir $ 5,50 paramos.
Genė Jurkevičiutė
Adomas Kalnietis ir $ 3 paramos.
Julius Žemaitis.
Antanas Pranevičius.
Antanas Pagojis ir $ 7 paramos.
Mikas Petkus.
Julė Lobeikienė.
Irena Vasiliauskienė.
Mikalina Juozapaitytė.
Ona Augustinavičiutė.
Milda Kriaugžlys.
Ignas Dragūnas ir $ 2 paramos.
Juozas Valantiejus.
Vytas Sliesoraitis. (Kuba.)
Matilda Zalapugienė.
Vincas Rimkus ir $ 3 dol. paramos.
Alfonsas Stiklius.
Jurgis Naktinis.
Juozas Spaičys.
Mikas Visockas.
Mis Liucia Dorack.
Mis G. Machunas.
Vincenta Sakalauskaitė.
Albinas Ripkus.
Juozas Gruzdas.
Kazys Sablinskas.
Petras Vengraitis. (Canada.)

- Laisvosios Lietuvos - atstovai

Pas kuriuos galima atskirais numeriais nusipirkti ir užsiprenumeruoti žurnalą «Laisvoji Lietuva»:

Buenos Aires

Juozas Nakutis
c. J. Bergamini 656.
El Palomar F. C. P.

Pranas Lesčius
c. Herrera 287. Arti Plaza Constitución.

Juozas Seniūnas
c. Córdoba 1450. Centre.

Jonas Rudis
c. Republica Argentina 2302. V. Castellino.

Berisso

M. Tamuliūnas
c. Perseverancia 4612.

Kordoboje

Kazimieras Sadukas
c. Buchardo (este) 452. Barrio Inglés.

Rosario

Pr. Zakevičius.
Av. 12 de Octubre 320. Saladillo.

Montevideo

Antanas Liūdžius
c. Francisco Tajes 1195. Centre.

Kazys Vilkas
c. J. P. Lenguas 1594.

Juozas Dorelis
c. Baltimore 1515. Peñarol.

Feliksas Grigas
c. Vizcaya 3362. Cerro.

Jonas Vuljevas
c. Rio de Janeiro 4181, Cerro.

— Laisvosios Lietuvos — Redakcijoj
c. Rio de Janeiro 4001. Cerro.

Lietuvos Pasiuntinybė

Paieško Žemiau Išvardintus Asmenis:

1. Kudirkaitę Petronelę ir Agotą.
2. Kudirką Juozą, visi trys kilę iš Zalviederių k.n. Žvirgždaičių vals. Šakių apskr.
3. Grundulaitę - Barasienę Petronelę.
4. Barsą Juozą iš Nausėdų km. Darbėnų vals., Kretingos apskr
5. Jakštus Mariyną ir Joną iš Vainuto vls., Tauragės apskr.
6. Savačanską Aleksandrą iš Mažeikių miesto.
7. Rumbutį Bronislovą iš Šaukilų km. Mosėdžio vals.
8. Baršauską Pijų.
9. Tumėnaitę - Miliukienę Veroniką iš Kubilių km. Tauragnų vals.
10. Košių Joną.
11. Staškūną Juozą iš Sidabravos parapijos, Panevėžio aps.
12. Urbanavičių Vladą iš Linskių km. Užpalių vals. Utenos aps.
13. Tursą Dominiką iš ten pat.
14. Žemaitį Praną iš Daujočių km Svedasų vals Rokiškio aps.
15. Žemaitį Feliksą iš ten pat.
16. Kazakevičių Vincą iš Suvalkų Kalvarijos.
17. Kazakevičiutę - Grinevičienę Eleną iš tos pat vietos.
18. Pažemecką Kazį iš Joniškėlio vals.
19. Pečiulį Joną.
20. Juodelę Bali iš Nasvaičių km. Užpalių vals.
21. Bučių Bronių iš Gerklinkos vkm., Šešuolių vals., Ukmergės aps.
22. Survilą Petrą
23. Bilviną Antaną iš Kėdainių.
24. Briedį ar Briedelį Juozą iš Panevėžio
25. Mešką Kazimierą iš Linkuvos.
26. Staškūną Praną
27. Karveli Vladislovą iš Antaliežių km. Aluntos vals. (rodos gyv. Montevideo m.)
28. Malkevičiutę Mariją iš Lenartavos km. Šaulėnų vals
29. Simkevičiutę - Ramaškevičienę iš Radviliškio

Viršpaminėtus per Pasiuntinybę paieško jų giminės, kurie randasi įvairiose Europos dalyse. Dėl smulkesnių žinių prašoma kreiptis į Pasiuntinybės raštinę.

calle Pampa 4174
Buenos Aires.

Nuo 10 iki 13 val. kasdien. išskyrus šventadienių.

LIETUVOS KONSULATAS

Brazilijoje

Paieško sekančius asmenis:

1. Krisjan Bukel, gyv. Urugvajuje.
2. Pilypo Lozoviko, gyv. Montevideo.
3. Liachavičiaus Broniaus.
4. Ipolito Kazio.
5. Miškinio Igno.
6. Imbraso Jurgio.
7. Kaluževičiaus Adomo.
8. Sunkomaičio Alberto.
9. Sunkomaitytės - Tisliavienės.
10. Budniką Petrą, visus gyvenančius Brazilijoje.

Ieškomieji asmenis arba apie juos žinantieji prašomi atsiliepti:

Consulado da Lithuania
Rua Jaguaribe 477.
São Paulo,

Lietuvoje vėl sugrįžo knygnešių gadynė, nes abieji okupantai degino lietuvių literatūrą, kurioj negarbinama rudraudona diktatūra. Lietuviai knygnešiai literatūrą vėl iš užsienio gauna.

«Adios» Rūke, duok arielkos,
Padėk sūrį ant torielkos
Ir dar paršo, vištos, sūrio —
Pažiūrim, kaip šimtapūriai.
Matai, artinas Kalėdos,
O su joms malonios bėdos —
Pas Brigytą gausim būti,
Užsidegę sau eglutę.
O vėliau sėdę prie stalo,
Išmėginsim grapą, alų,
Sandvičius teptus su sviestu
Ir «frankfurteriu» užriestu.
Mus užprašė jau Brigyta,
Sakė: «visko pridaryta».
Tai per šitą baliavonę,
Jai įgnybsim į pašonę.

— Jokio, Raule idealo,
Prie grapu apkrauto stalo.
Visi po tokių smagumų,
Virsta šmėklomis tarp dūmų.
Matosi, kad baisiai lakta —
Ne viens su pramušta kakta,
Po visų vaišių smagių,
Serga savaitę drugiu.
Kad tu būtum šaunus vyras,
Gudrus, šviesus ir dar ščyras.
Linksmas, o ne nusiminęs,
Be kortų ir be degtinės.
Patarimą rimtą duosiu
Ir tuoj užprenumeruosiu,
«L a i s v o s L i e t u v o s» žurnalą,
Rimtą, įdomų be galo.
Porą pezų čia padėsi
Ir visus metus turėsi,
Žurnalą naudingą, sveiką,
Su juo leisi smagiai laiką.
«L a i s v ą L i e t u v ą» skaitysi,
Daug žinosi, daug matysi.
Kas pasauly dar šiandieną
Yra didelė naujiena.
Suprasi pinkles kaimyno,
Kurs kaip velnias iš kemsyno,
Bolševikas toks raudonas,
Lietuvoj pavirto ponas.
Kaip jis pagal savo taktą,
Lietuvius šaudo į kaktą
Ir prašiepęs kreivas lūpas,
Gyviems žmonėms skūras lupa,
Pažinsi ir Džingis Kana,
Kaip jis vež į Kazakstaną,
Arba baisųjį Sibirą,
Vaiką, moterį ar vyrą.
Kaip gaujos tamsių maskolių,
Viską atim tavo brolių
Ir pagal jų būdą seną,
Maskolijon išgabena.
Kaip jiems sutartys ar paktai
Ar kitoki kokie aktai —
Bolševikui be skirtumo,
Verti tiktai pypkės dūmo.
O be to, dar kaip mūs žmonės,
Prie Brazilų Amazonės
Raško kavą, skin bananus
Minėdami laikus senus.
Kaip jie vaigo mešeriką
Ir vis keikia bolševiką.
Tarp savęs gražiai rokuojas,
Lietuvybei daug darbuojas.
Ir kaip anapus La Platos,
Bolševizmo žmonės kratos,
Kaip tenai visi lietuviai,
Bekariaudami už buvį
Smarkiai dirba dėl Tėvynės,
Kurią bclševiks pamynė.
Daug jie ryžtasi daryti —
Laisvą Lietuvą matyti.
Žinau, kad ir negirdėjai,
Kaip Amerikos Šiaurėje,
Mūsų darbštieji tautiečiai
Į baranką ruskį riečia.
Taigi, tautieti Rauluti,
Pakratyk makį truputį,
Ištrauk pezą, ištrauk kitą,
O aš tuoj parašau kvitą.
Su žurnalu pasiguosi
Ir dalykuose kituose.
Tapsi garbės vertas vyras,
O ne klaidžiojąs po tyrus.
Juk šiandiena viską lemia,
Jau nei turtai anei žemė,
Bet ka moki, ką skaitai
Kaip gyventi tu mąstai.

«Gana, Rūke, duok pakajų,
Ar aš durnas, ar jau ką jau —
«L a i s v ą L i e t u v ą» skaitysiu
Ir visiems tai pasakysiu.
Imk, še pezą, te ir kitą,
Duok čia kvitą parašytą.
Juk kaip buvo, kaip nebuvo,
Tegyvuoj «L a i s v a L i e t u v a»!
Tegul kaip rašė vis rašo —
Lietuvius vienybėn prašo.
Tekovoj prieš bolševiką
Ir saviškį pardaviką.

*

Linksmos Dainelės

RAZLUKA

Rosieja, ty Rosieja,
Soviecka mylima,
Dainuoja tavo «piesnias»
«Litovskaja» mama
«Ty znaeš» sese mono,
Tautiečių aš «bojus»
Gražiųjų savo dainų
Daugiau jau «nepoju».
Kopūstų lapų, košės,
Dar yr — nereik dejuot.
«Pokušal», kad nestiptum —
«Dajoš» ruskai dainuot:
«Podlecki, ty Podlecki,
Tu dūšią «satanu»,
Už grašį azijatui
«Prodal svoju stranu».
Ir bėda arba «plocho».
Podlecki, kas daryt?
Kad mes visi «po ruski»
«Nemožem govorit».
Maskoliai juokias iš mūs,
Verčia į Staliną žiūrėt
Ir su lazda raudona,
Mokin Rosieją temylėt.
Girdi, «na čort vaša Litva,
Tak malenka» šalis,
Mongolas bolševikas
Jus rojun nuvarys.

Lietuvos užgrobimo šventėj, **specialiai «draugui»** Arfelkinui, duetu **sudainavo Veronika** Nečistata ir **Jurgis Zabediejus**

«Darbo» Komunistai. Taip **Dainuoja**,
LIETUVIAMS PATRIOTAMS

Dirbk ir melskis, nes taip **reikia**,
Žino Stalinas ką teikia.
Būk klusnus nerinktai **valdžiai**,
Gerbk nagaiką skaniai **saldžią**.
Užmiršk tautą, savo šalį
Gerbk gruziną visogalį,
Keik truputį kapitalą,
Lietuvybę mesk į balą.
Užsikabink sau piautuvą
Ir padėk draskyt Lietuvą —
Plėškie turtą savo brolių,
Dėl akyplėšų maskolių.
Vilkdams jungą komisaro,
Nematyk ką Judos daro,
Kad kartais neatsiskaitytum,
Kuomet laisvę vėl įgysi.
Tu tik dirbk sau sunkius **darbus**,
O kacapai surinks **skarbus**.
Pasijungę jie lietuvį
Ir prispaudę jo liežuvį.

URUGVAJAUS LIETUVIŠKAI KALBANČIŲ
«Darbo» Ruskelių
HIMNAS

Žiužių, vyno, aukų kraunam **turtus**,
Juos nukniaukiam sovietų **vardu**.
Pravoslavijos garbinam **burtus**,
Nes už tai gert ir valgyt **gardu**.
Su torielkom į žmones **keliaujam**,
Rinkt aukų ir apgauti kvailus.
Pažadais juos kaip maišu **apmaunam**,
Kas tik kliuva, jaunus ir senus
Sukilkit, vis šaukiam, vaduokit,
Mūs kromelį lankykit gausiai
Ir pinigus mums atiduokit,
Tai gyvensit sovieckai tikrai.
Su fašistais ir naciais sėbraujam,
Jiems pagelbstim apgauti **vargšus**.
Atkakliai prieš teisybę kariaujam,
Nes kitaip mūs «pučerc» pražus.
Penktkolana per «Darbą» **bauginam**,
Rejaus vardu vedžiojam **paikus**,
Rimtą spaudą mes keikiam, **naikinam**,
Mes važiuojam pakinkę mulus.
Nuo avelių kvailų kerpam **vilnas**,
O jų aukas, kaip girios vilkai,
Kad mūs makis visuomet būt **pilnas**
Ir raudoni besočiai pilvai
Darbininkai visad, kad mus **gerbtų**,
Gertų žiužias, kilotų rankas.
Mūsų «centras» sovieckai, **kad tarptų**,
Kad kvailieji mums dėtų **aukas**.
Gažinierių surinksim daugybę,
Tai kultūros mūs armija bus,
O kai rojaus įkalsim kvailybę,
Tai turėsim čekistus savus.
Kai delmonas bus pezais **pripiltas**,
Tai ant Agraciados dangus **nušvis**,
Nors sugrius mūsų statomas **tiltas**,
Bet naudokimės kol dar naktis.
Mes, kaip dėlės jau būsim prigėrę,
Žmonių prakaito, darbo, aukų.
Tuokart eisim draugėj susitvėrę,
Su gauja atvirų veltėdžių.
Sukilkit, vis šaukiam, vaduokit,
Mūs kromelį lankykit gausiai
Ir pinigus mums atiduokit,
Tai gyvensit sovieckai tikrai.

K. Kadrilis.

Kažko iš Juozapo pypkės,
Jau makorkė mažiau rūksta —
Daug tautų užgrobęs turi,
Bet vistiek jam visko trūksta.
Nors «Doičlandas» ir sudribęs,
Bet Juozalis įsikibęs,
Tautų laisvę nori smaugti,
Kol atomo gaus ragauti.

Dédés Bruno Kampelis

«Kas yra ponas daktare, kad aš paskutiniu laiku jaučiu niežėjimą kojose?
— Ar tik tamsta nesi kasíninkas?

«Kuo skiriasi darbas nuo kapitalo?
— Paskolinti draugui 100 pezų — tai kapítalas, o juos atsiimti — tai darbas.

Ponas: — O tu kokio velnio čia íeškai?
Tarnas: — Tamstos, ponuli, prašau arbatos gerti.

— Ar nesat pergyvenę traukínío nelaime?
— Taip! Tunely pabučiavau ne tą moterį, kurią norėjau.

Mariampolėje, viena kaimietė žiūri į didelį Stalino paveikslą. Prieina prie jos komisaras ir klausia: «Ar žinaí kas čia toks? Tai maršalas, generolų generolas».

«Meluoji vaike», skubiai atsako kaimíetė. «Jei jis toks didelís generolas, tai kodėl iš Lietuvos neišvaro bolševikų».

— Kaip einasi Juozai?
— Ačiu Stalino saulei. Pagaliau, ką čia klausi, juk žinai, kad skųstís negalima ..

Vilniuje, įėjęs krautuvén bolševikų leitenantas parodo pirštu į naminį muilą ir sako: «Duok man du šmotu šito poniško sūrio».

Pardavėjai padavus, bolševikas vieną tuojau íma valgyti. Krautuvėj buvęs lenkas nusišypso ir sako: «To mylo». (tai muílas). Leitenantas piktai pažiūri ir atsako:

«Milo, nemilo», pinigai mokéti, tai reik ír suvalgyt. Poniškumų mes nepripažįstam» ir kramtydamas «ponišką sūrį» išėjo lauk:

Kai Urugvajaus lietuviški ruskeliai minėjo okupacinį penkmetį ir reiškė rusams padėką už Lietuvos pavergimą, toj kampanijoj buvo ir vienas «politruk» su savo «dama sin frak». Toji dama vis derinos prie draugo Arielkino ir prilindusí prijuokino publiką savo rusiška kalba. Pasistaipius, pasivaipius ir akis pavarčiusi ji garsiai prabilo:

«Ehe, ee, zdiriastvui gaspídín siniuor. Moj vyroj bolšoj bolševikoj. A todos fašistoj rišoj virvę za kakla ir budeš pakaril. Si, sí gaspidín siniuor. Moj vyroj budiš komisar, ba el bolšoj laidak, ehe gaspidin siniuor».

Draugas Arielkinas pasižiūrėjo į «dama sin frak» ir garsiai tarė: «S poršyvoj ovcy chot šersti kloch».

PERKÚNE, DIEVAITI, APŠVIESK JO PROTĄ

Argentinos paleckuojančių savaitraštyje, víenas buvęs poetas griaudžiu balsu siūlo visus smūtkelius pasiųsti velniop ir iš Perkūno dievaičio Lietuvai išmelsti Titą. Cia «draugas» balsietís riebiai prašovė: kaip visiems žinoma, rūstusis dievas Perkūnas lietuvių tautai, deja nepašykštėjo Norkų ir Vaidenių, taip lygiai Titų ir Titukų.

Urugvajuje gyvenančių, lietuviškų Maskvos brolių «Darbas», nesenai parašė, kad buvęs Lietuvos Seimo socialdemokratų frakcijos narys Pranas Vikonís, kislingams skaitęs savo «desertaciją». Kadangi desertacijas skaito kokio nors doktorato gavimui, tai lengva atspėti, jog lietuviški Kremliaus gizeliai, Pranui Vikoniui suteikė «doktorum kailiamainorum» titulą Tai vél turim naują Sundaktarį.

Pas mus dabar visi garsiai kalba: «Ką Jurgucís paporina, tai Mikucis rašo».

Taip Mikucis Krasinskas ir «rašo», tik béda, kad niekad tiesos neparašo Nesenai «Keleivyje» jis apšmeižė Urugvajaus lietuvius, išvadindamas juos girtuokliais, paleistuvais, tamsūnais ir komunistais Mat, Krasinskas apie kitus sprendžia pagal savo metro ilgį. Nesenai, tame pačiame «Keleivyje» Mikucis vél melą paporino. Jis tenai negražiai provokuoja «Laisvąją Lietuvą» ir jos redakcijos narius. Be šito, Mikucis begėdiškai meluoja sakydamas, kad Jurgis Lazdauskas redagavęs «Laisvąją Lietuvą». Ir Krasinskas ir visi žino, kad Lazdauskas «Laisvąją Lietuvą» redagavo tiek, kiek ir Krasinskas. Bet Krasinskas, kuris mums rašo prieš «Keleivį» ir «Darbą», «Darbui» rašo prieš mus ir «Keleivį», o «Keleiviui» prieš vísus ir negali būti ne veídmainys ir ne pigus provokatorius,

— Kaip mainosi laikai ir vaikai, kaimynele.
— O kas tokio atsitiko?
— Na gi mano vaikai, kai maži buvo, tai Marytė tik su nudažytom lėlém žaisdavo, o Vytukas tik su kareíviais. Dabar gí, kai pa augo, tai Vytukas tik su dažytom lėlém, o Marytė tik su kareiviais žaidžía.

Daktaras: — «Néra kitos išeities, tamstai reikės įdėti stiklinę akį
Ligonís: — E, tai neapsímoka.
Daktaras: — Kodėl neapsimoka?
Ligonis: — Jeigu tikrą akį man išmušė su kumšču tai kiek galės laikytí stiklinė akis. Neapsimoka, ponas daktare,

TINTORERIA Y SOMBRERERIA

- ANDES -

de

Antonio Yankus

ANDES 1257 — TEL. 8-18-03

Moterų ir vyrų rūbų valymas. Visų rūšių skrybelių valymas ir reformos. Kostiumų ir paltų išvertimas. Lietuviams nuolaida.

ADOLFAS KAUŠINIS

Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turintis Elektros Stoties teises.

Atlieka:

Visus elektros įrengimus ir pataisymus. Lietuviams Didelės Nuolaidos.

c. San Josè 1088

Telefonas: -- 8.- 79.- 56. —

Kaunas

Pieninė ir Aliné

Andriaus Aleknos

c. Bogotá 4001, esq. Bèlgica

CERRO.

Visuomet švieži produktai, ekonomiškos kainos, skubus patarnavimas. Pasitikrinkit.

LIBRERIA

ESAS

Geriausių pasaulinių rašytojų knygos. Įvairūs popieriai: kartolinas, celefan ir kt. Rašomieji dalykai ir mokyklų reikmenys. Atvirutės, albumai. Užsakymus siunčiam ir paštu. Priveža tranvijai: 7. 9. 12 ir 61.

Arenal Grande 2535

Tel. — 27753. — Montevideo.

Cesna Radio

Adolfas Cèsna

— Radio Technikas —

Gamina radio aparatus ir taiso senus, rūpestingai ir prieinamomis kainomis. Parduoda ir išsimokėjimui.

C. San Fructuoso 1827.

Montevideo.

PETRO ir BRONIAUS

Evovlucku

Pieninė - Bar — Almasenas
calle Berna 1860,
Villa del Cerro
Telefonas: — 22. 11. 94. —

Kamionai perkraustymui kiekvienu pareikalavimu, įvairūs pieno ir kiti maisto produktai, vietos bei užsienio gėrimai, ekonomiškos kainos, skubus ir sąžiningas patarnavimas. Mėgstama Ceros lietuvių užeiga.

PROVISION

Vilnius

JONO ir ONOS
SCESNULEVICIU

calle Vizcaya 4149, esq. Berna.
Cerro.

Namų Dažymas Ir Dekoravimas. Jų taisymas. Taip pat pataisau vandentekį, elektros laidus ir k.

JUOZAS VALAIKA

c. Rio de Janeiro 4001, Cerro,

Darbas garantuotas. Ekonominės kainos. Lietuviams Didelės Nuolaidos.

Domės

Lietuviai, nesiduokim išnaudojami! Visais visokių dokumentų sudarymo, bylų bei giminių suradimui, patarimo ir kitais reikalais tik — Laisvosios Lietuvos — Redakcijon kreipkitės. Patarimai ir patarnavimai veltui.

LD 278
1945, Nr.12

Bodega y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HIJO

VINO NATURAL

Redención Melilla — Tel. 22-00-35

Visi lietuviai tik čia perka, nes duodama gera prekė, ekonominė kaina ir skubus bei mandagus patarnavimas·

GRECIA 3432 — CERRO — Tel.: 22 10 54

Čia ir lietuviai fotografuojasi visuomet.

Rūbų Siuvykla

JUOZAS MIKALAJŪNAS

Savininkas

Gobernador del Pino 4511 LA TEJA

MONTEVIDEO

Visi lietuviai siuvasi drabužius tik čia, nes randa garantuotą darbą ir nebrangiai.

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecánico Aluminio y Herrajes en General·

Sección Mecánica y Estampados. Matrices de Todas Clases. Y Para Toda Industria.

Eduardo· Jusys

Molinos de Raffo 473·

Teléfono 22 - 53 - 05.

MONTEVIDEO

IMPERIAL

GARINĖ RŪBŲ VALYKLA

Rūbų išvalymas sulig "Duplex" siste Šermenų rūbai. Dažymas ir reformavim skrybelių ir kostiumų. Nematomas užac mas skylių bei perplėšimų. Lietuvian nuolaida: tik $1.50 kostiumo išvalym ir išprosymas.

Centralinis Namas:

Calle EJIDO 1241. Tel. 91 - 9 - 10

skyrius ir dirbtuvės:

Avda. BRASIL 3092 MONTEVIDE

Joyería Orienta

DALMIRO BORSANI

Savininkas

Parduoda laikrodžius, žiedus brangakmenis, fantazijas, aukso išdirbtinius su įrašais vardų. Taiso laikrodžius ir papuošalus.

SARANDI 644 · MONTEVIDEO Tel. 8-05-3:

Restaurant y Pensión Gran Bretaña

Juozas Ramonas

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams atvažiuojantiems iš Argentinos. Sveikas valgis. Švarios lovos pavieniam ir erdvūs kambariai šeimynoms.

JUAN CARLOS GOMEZ 1266

Telefono: 8 - 39 - 05